

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту

Кафедра фінансових технологій і підприємництва

«До захисту допущено»

Завідувачка кафедри, д.е.н., проф.

Лариса ГРИЦЕНКО

(підпис)

« _____ » _____ 2024 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня бакалавр

зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
освітньо-професійної програми «Фінанси та облік в підприємстві»

на тему: «Транспарентність як фактор забезпечення сталого розвитку корпоративних фінансів»

Здобувача групи ЕН-02/2ф Пехова Дмитра Олександровича

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

(підпис)

Дмитро ПЕХОВ

Керівник проф. д.е.н.

(підпис)

Олексій ЗАХАРКІН

Суми 2024

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту
Кафедра фінансових технологій і підприємництва

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри, д.е.н., проф.
_____ Лариса ГРИЦЕНКО
(підпис)
«08» квітня 2024 р.

ЗАВДАННЯ

до кваліфікаційної роботи на здобуття освітнього ступеня бакалавр

Здобувача групи ЕН-02/2ф ННІ БіЕМ
спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування
Пехова Дмитра Олександровича
Тема роботи: «Транспарентність як фактор забезпечення сталого розвитку корпоративних фінансів»

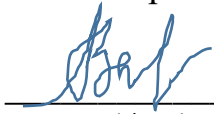
Затверджено наказом по СумДУ №0580-VI від 24.05.2024 року.
Термін здачі здобувачем (кою) завершеної роботи 25.05.2024 року.

Вихідні дані до роботи: нормативні й законодавчі акти, матеріали статистичної звітності, інструкції та положення, матеріали монографій, періодичних видань, підручників і навчальних посібників, дані фінансової звітності підприємств, матеріали з мережі Інтернет тощо.

Зміст основної частини роботи (перелік питань для розроблення):

- 1 Теоретичні аспекти транспарентності в корпоративних фінансах;
- 2 Аналіз інформаційної транспарентності корпоративних підприємств з найбільшою ринковою капіталізацією;
- 3 Реалізація можливостей та подолання викликів транспарентності корпоративних фінансів.

Дата видачі завдання: «08» квітня 2024 р.

Керівник ____ доц., д.е.н. проф. Олексій ЗАХАРКІН
(підпис)

Завдання прийнято до виконання «08» квітня 2024 р. _____ Дмитро ПЕХОВ
(підпис)

АНОТАЦІЯ

кваліфікаційної роботи бакалавра на тему:
Транспарентність як фактор забезпечення сталого розвитку корпоративних фінансів
Студента Пехова Дмитра Олександровича

Зміст кваліфікаційної роботи викладено на 44 сторінках, список використаних джерел містить 35 найменувань. Робота містить 2 таблиці, 19 рисунків.

Актуальність теми роботи

Потреба в інформаційній прозорості є критичною для різних учасників фінансових відносин: від кредиторів та інвесторів до професійних учасників фінансового ринку, страхових компаній, організаторів торгівлі фінансовими активами, державних регулюючих органів та контрагентів банків.

Об'єкт дослідження – процеси забезпечення транспарентності на рівні корпоративних фінансів.

Предмет дослідження сучасні методи, технології та інструменти, що використовуються для забезпечення транспарентності на рівні корпоративних фінансів та сприяють реалізації принципів їх сталого розвитку.

Метою даної роботи є дослідження підходів, до забезпечення прозорості корпоративних фінансів.

Методи дослідження – абстрагування, ідеалізація, формалізація, аналіз і синтез, індукція і дедукція, аксіоматика, узагальнення.

У першому розділі кваліфікаційної роботи розглядаються теоретичні аспекти транспарентності в корпоративних фінансах. У другому розділі проаналізовано інформаційну транспарентність корпоративних підприємств з найбільшою ринковою капіталізацією. У третьому розділі досліджено приклади реалізації можливостей та подолання викликів транспарентності корпоративних фінансів.

Ключові слова: транспарентність, корпоративні фінанси, корпоративне управління, фінансова звітність, інформаційне забезпечення.

Рік захисту роботи – 2024.

ЗМІСТ

Вступ.....	5
1 Теоретичні аспекти прозорості в корпоративних фінансах	7
2 Аналіз інформаційної прозорості корпоративних підприємств з найбільшою ринковою капіталізацією.....	20
3 Реалізація можливостей та подолання викликів прозорості корпоративних фінансів	33
Висновки	41
Список використаних джерел	42

ВСТУП

Актуальність теми.

Підвищення рівня інформаційної відкритості та прозорості діяльності компаній є ключовим аспектом, що визначає високу якість корпоративного управління та сприяє зростанню їхньої ринкової вартості. Надання значущої та актуальної інформації не тільки забезпечує основу для обґрунтованих інвестиційних рішень з боку інвесторів та інших заінтересованих сторін, але й сприяє ефективному діалогу зі стейкхолдерами, що мають вплив на стратегічний розвиток та оперативну діяльність компанії. Прозоре інформування про фінансовий стан, корпоративну політику та управлінські практики компанії є фундаментальним принципом, який підтримує ліквідність та стабільність ринку цінних паперів, оскільки воно дозволяє інвесторам на основі повної та точної інформації оцінювати потенціал росту, ризики та можливості, пов'язані з інвестиціями.

Транспарентність, що передбачає публічне розкриття вірогідної, вичерпної та своєчасної інформації, виступає як основа для формування довіри серед інвесторів, партнерів та споживачів, водночас забезпечуючи компанії перевагу в конкурентній боротьбі за ресурси та ринки збуту. Це зумовлює необхідність ведення відкритої та прозорої комунікації з усіма зацікавленими сторонами, що включає якісне інформування про всі аспекти діяльності, від фінансових результатів до управлінських стратегій та корпоративної соціальної відповідальності.

Об'єкт дослідження – процеси забезпечення транспарентності на рівні корпоративних фінансів.

Предмет дослідження сучасні методи, технології та інструменти, що використовуються для забезпечення транспарентності на рівні корпоративних фінансів та сприяють реалізації принципів їх сталого розвитку.

Метою даної роботи є дослідження підходів, до забезпечення прозорості корпоративних фінансів.

Завдання дослідження:

1) Визначити поняття та значення прозорості у корпоративних фінансах, розглянути основні теоретичні підходи до вимірювання та оцінки прозорості;

2) Проаналізувати вплив прозорості на довіру інвесторів та ефективність фінансових ринків, визначити критерії для оцінки інформаційної прозорості корпоративних підприємств;

3) Оцінити рівень інформаційної прозорості та її вплив на ринкову капіталізацію обраних компаній.

4) Вивчити кращі практики та інноваційні підходи до підвищення прозорості, застосовані провідними компаніями.

5) Ідентифікувати та проаналізувати основні виклики, які стоять перед корпоративними підприємствами у забезпеченні фінансової прозорості.

Методи дослідження – абстрагування, ідеалізація, формалізація, аналіз і синтез, індукція і дедукція, аксіоматика, узагальнення.

У першому розділі кваліфікаційної роботи розглядаються теоретичні аспекти прозорості в корпоративних фінансах. У другому розділі проаналізовано інформаційну прозорість корпоративних підприємств з найбільшою ринковою капіталізацією. У третьому розділі досліджено приклади реалізації можливостей та подолання викликів прозорості корпоративних фінансів.

При написанні кваліфікаційної роботи використовувалися, матеріали монографій, статті з українських та зарубіжних періодичних видань, інформація з Інтернету, дані з сайтів банків, а також законодавчі та нормативні документи.

Кваліфікаційна робота виконана в рамках дослідження, що фінансується за рахунок бюджетних коштів МОН України «Цифровізація та прозорість публічних, корпоративних та особистих фінансів: вплив на інноваційний розвиток та національну безпеку» (реєстраційний номер: 0122U000774).

1 ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ТРАНСПАРЕНТНОСТІ В КОРПОРАТИВНИХ ФІНАНСАХ

Концепція транспарентності, відома також як інформаційна прозорість, далеко не є новинкою у сферах теорії інформації, економіки та бізнесу. Це явище часто сприймається як очевидне, оскільки воно втілює ідею створення середовища, де інформація про умови діяльності, прийняття рішень та дії суб'єктів господарювання є доступною, прозорою та зрозумілою для усіх учасників ринку. В епоху, коли суспільство перейшло на стадію інформаційної цивілізації, необхідність у динамічному обігу величезних обсягів інформації стає невід'ємною частиною нашого існування. У бізнес-середовищі, де обмін інформацією лежить в основі всіх економічних процесів, транспарентність стає критично важливою для забезпечення конкурентоспроможності компаній, особливо в умовах, коли інформатизація та глобальні інформаційні мережі радикально трансформують весь ланцюжок взаємодії від виробництва до кінцевого споживача.

Інформаційний простір, який можна описати як усюдисущу субстанцію, що не знає обмежень, призводить до того, що ідея «інформаційної відкритості» сприймається як самоочевидна та абсолютна. Відмінною рисою концепції транспарентності є її загальноприйняте та недвозначне тлумачення, яке в першу чергу асоціюється з доступністю відкритої інформації про виробничу, фінансову діяльність та аспекти корпоративного управління компанії. Більшість дослідників також підкреслюють комплексний характер цього поняття, виділяючи в його складі різні аспекти відкритості, включаючи фінансову, правову, технологічну, управлінську та соціальну сфери.

Наприклад, О. Ляхович, С. Скаковська та М. Кречко [1] зазначають, що транспарентність можна вважати важливою якісною характеристикою корпоративної діяльності, оцінку якої проводять шляхом аналізу ступеня деталізації та відкритості фінансової та нефінансової інформації, пов'язаної з операціями компанії. Таким чином, транспарентна діяльність охоплює набір заходів з розкриття інфор-

мації, первинною ціллю яких є забезпечення комплексного та достовірного розуміння процесів, що відбуваються в організації. До основних елементів транспарентності вони відносять фінансову, правову, адміністративну, технологічну, соціальну, кадрову, екологічну та корпоративну прозорість (табл. 1.1).

Таблиця 1.1 – Основні елементи транспарентності підприємства

Елемент транспарентності	Сутність елементу транспарентності
Фінансова прозорість	Актуальність, достовірність, повнота, ясність та доступність фінансової звітності.
Правова прозорість	Відкритість інформації щодо заснування підприємства, її власників, стану корпоративного управління, взаємовідносин з клієнтами, співробітниками, державними органами, дані щодо судових рішень.
Адміністративна прозорість	Відкритість документів щодо органів управління на підприємстві, відкритість процесу прийняття рішень.
Технологічна прозорість	Повідомлення щодо використання певних технологій під час виробництва продукції (надання послуг), інформація про надходження сировини, основних партнерів.
Соціальна прозорість	Повідомлення щодо програм розвитку для працівників підприємства, реалізації соціальних проектів, наявні зрозумілі принципи діяльності на засадах соціальної відповідальності.
Кадрова прозорість	Чітка регламентація роботи шляхом культивування єдності структури формалізованих вимог та норм, побудова системи заходів дисциплінарного характеру, що визначають рівень відповідальності, залученість працівників до прийняття рішень.
Екологічна прозорість	Показ суспільству намірів та їх реалізації щодо дотримання екологічних норм та стандартів.
Корпоративна прозорість	Відкритість та зрозумілість етичного кодексу, культурних норм та правил поведінки всередині компанії.

Джерело [1]

І. Школьник та В. Дзюба [2], розглядаючи теоретичні аспекти забезпечення транспарентності діяльності корпоративних підприємств, зазначають, що сучасні нормативні вимоги до прозорості фінансових операцій в багатьох аспектах виступають скоріше як напрямні принципи, ніж як строгі правила, що не стимулюють внутрішні компанії до повного розкриття інформації про свою фінансову діяльність. Управлінські команди національних підприємств часто не відчувають необхідності в такому розкритті, ігноруючи важливість прозорості для сталості їхніх фінансових систем. Вони не повністю розуміють, наскільки важливим є зв'язок між відкритістю фінансової інформації та її впливом на формування ефективної та збалансованої структури капіталу, що в свою чергу може сприяти стабільності та розвитку компанії.

І. Білоцька [3], розглядаючи транспарентність корпоративного сектору як передумову результативності бізнесу в Україні, виявляє причини інформаційної

асиметрії у корпоративному секторі України, її наслідки для фінансового менеджменту та розвитку, фактори привабливості стратегії обмеження інформації для власників, прогалини в законодавстві щодо розкриття інформації та наголошує на важливості заходів для підвищення транспарентності, спрямованих на позитивний вплив на корпоративний сектор.

Фінансова прозорість є ключовим елементом транспарентності і визначається як актуальність, достовірність, повнота, єдність та доступність фінансової звітності. Це важливо, оскільки фінансова прозорість забезпечує відкритість інформації про фінансове становище підприємства, його платоспроможність і стан корпоративного управління, взаємодію з клієнтами, співробітниками, державними органами, та деталі щодо умовних рішень. Забезпечення фінансової прозорості є необхідним для утримання довіри інвесторів та стейкхолдерів, підтримання корпоративної репутації та сприяє правильному прийняттю рішень на всіх рівнях управління компанією.

Прозорість корпоративних фінансів означає наявність чіткої та доступної фінансової звітності, котра не лише надає детальне розуміння економічного статусу компанії, але й уможлиблює її аналіз за допомогою визначених стандартів, які можуть бути як національними, так і міжнародними. Управлінська прозорість передбачає забезпечення рівного доступу до інформації для всіх учасників бізнес-процесів, що сприяє їхній активній участі у прийнятті управлінських рішень, при цьому держава грає підтримуючу роль, створюючи загальні правила гри на ринку. Технологічна прозорість, або інтероперабельність компанії, підкреслює важливість відкритості у виробничих процесах та розробці нових технологій, що зміцнює співпрацю з іншими організаціями та стимулює інноваційну діяльність. Нарешті, соціальна прозорість зосереджена на створенні зворотного зв'язку між компанією та її співробітниками, а також на розробці умов для професійного розвитку та забезпеченні комфортних умов праці, що сприяє залученню та утриманню талантів.

1. Наявність різних аспектів формування прозорості діяльності суб'єктів господарювання визначає різноманітність підходів до трактування транспарентності корпоративних фінансів. Так, Л. Богуцька під транспаритизацією розуміє: «...достовірне і неупереджене представлення інформації про діяльність суб'єкта господарювання щодо всіх активів та зобов'язань, а також наявність пояснення, що достатні для об'єктивного уявлення про фінансовий стан підприємства» [4]. О. Ляхович та І. Оплачко зазначають, що: «...транспарентність підприємства полягає у інформаційній прозорості (від лат. *trans* – прозорий, наскрізь; *pareo* – бути очевидним) або гласності, публічності середовища та інформації, яку підприємство надає стейкхолдерам у відкритій, повній, своєчасній і зрозумілій формі, для прийняття ними раціональних рішень» [5]. П. Рубанов вкладає у поняття транспарентності у широкому розумінні: «...рівень ефективності інформаційної взаємодії та комунікацій між керівництвом компанії і мажоритарними акціонерами, з одного боку, та кредиторами, міноритарними акціонерами, засобами масової інформації, іншими ринковими суб'єктами і суспільними чи громадськими утвореннями – з іншого» [6]. Серед зарубіжних авторів проблеми транспарентності корпоративних фінансів розглядають Salvi A., Petruzzella F., Raimo N., Vitolla F. [7], Suddaby R., Panwar R. [8] та інші.

Таким чином, узагальнюючи наявні підходи до категорії транспарентності корпоративних фінансів, можна сказати що вона представляє собою прозоре інформаційне забезпечення фінансових відносин між підприємством та його внутрішніми та зовнішніми стейкхолдерами та об'єктивну характеристику фінансового стану підприємства.

Глобальна зацікавленість у темі прозорості корпоративних фінансів піддається кількісному вимірюванню через аналіз інтернет-запитів, що дозволяє відстежити рівень суспільного інтересу до цієї проблематики. Інструмент аналізу трендів Google Trends є одним з методів для цього, надаючи можливість візуалізації змін у частоті пошукових запитів та визначення динаміки зацікавленості у транспарентності корпоративних фінансів. Для більшої точності дослідження було обрано специфічні пошукові фрази, що мають відношення до сфери корпоративної

прозорості, включно з термінами такими як «Corporate transparency» (корпоративна прозорість), «Business transparency» (прозорість бізнесу), «Transparency in business» (прозорість в бізнесі), що дозволяє отримати детальнішу картину зацікавленості та залученості глобальної аудиторії.

Отримані результати, які відображають частоту відповідних пошукових запитів в інтернеті, представлені на графіку 1.1. Цей графік ілюструє динаміку змін у зацікавленості темами прозорості корпоративних фінансів протягом визначеного періоду часу. Така інформація є важливим індикатором для вимірювання ступеню уваги, яку світова спільнота приділяє питанням прозорості у корпоративній фінансовій сфері.

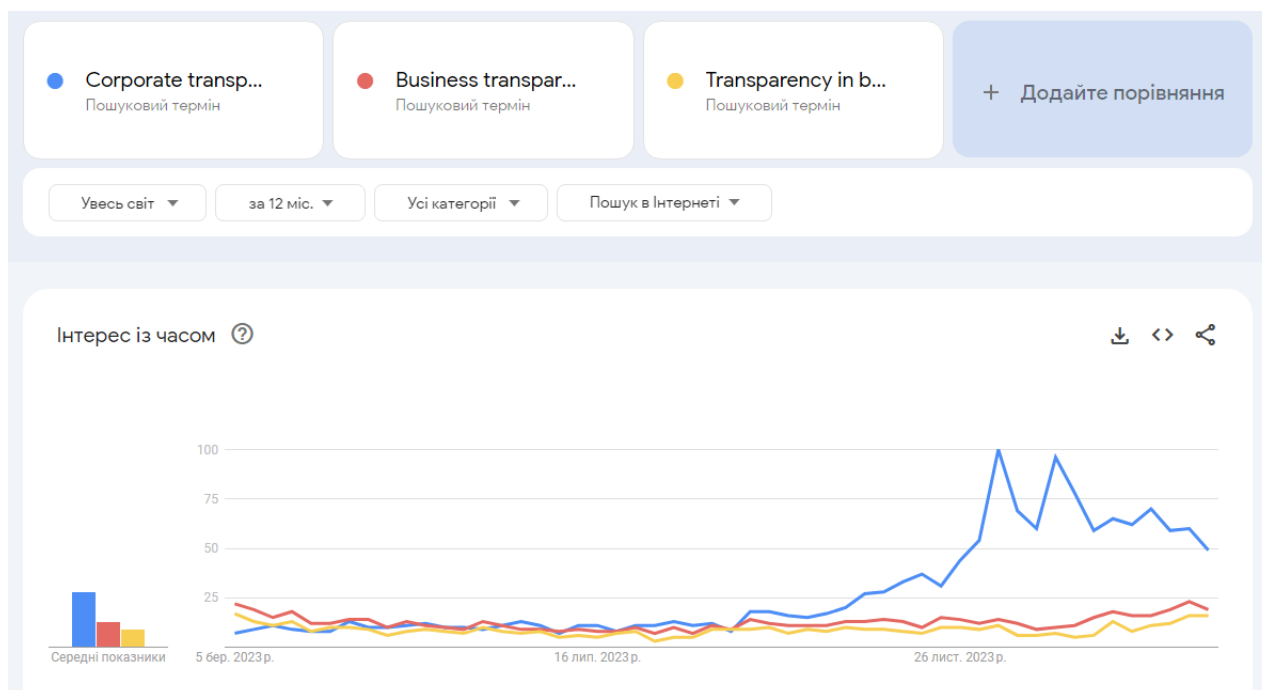

Рисунок 1.1 – Пошукова активність щодо питань прозорості фінансових відносин (авторська розробка)

На наданому графіку відображено три лінії, кожна з яких представляє інтерес з часом до певного пошукового запиту у Google: синя лінія для «Corporate transparency» (корпоративна прозорість), червона лінія для «Business transparency» (прозорість бізнесу), та жовта лінія для «Transparency in business» (прозорість в бізнесі). Вісь часу покриває період приблизно з початку лютого до кінця березня 2023 року.

З графіку видно, що інтерес до всіх трьох запитів з часом змінювався, але синя лінія показує значне зростання інтересу до "корпоративної прозорості" у певний момент часу, досягаючи піку, після чого відбувається спад. Червона та жовта лінії мають більш стабільний і помірний рівень інтересу протягом усього періоду, з невеликими коливаннями.

Середні показники за цей період, відображені у вигляді стовпців під графіком, показують, що загальний інтерес до «корпоративної прозорості» був вищим порівняно з іншими двома термінами. Це може вказувати на те, що на даний момент корпоративна прозорість є більш актуальною темою у пошукових запитах, ніж загальна прозорість бізнесу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, як українських так і закордонних науковців показав, що забезпечення прозорості корпоративних фінансів має здійснюватися за такими складовими (рис. 1.2).

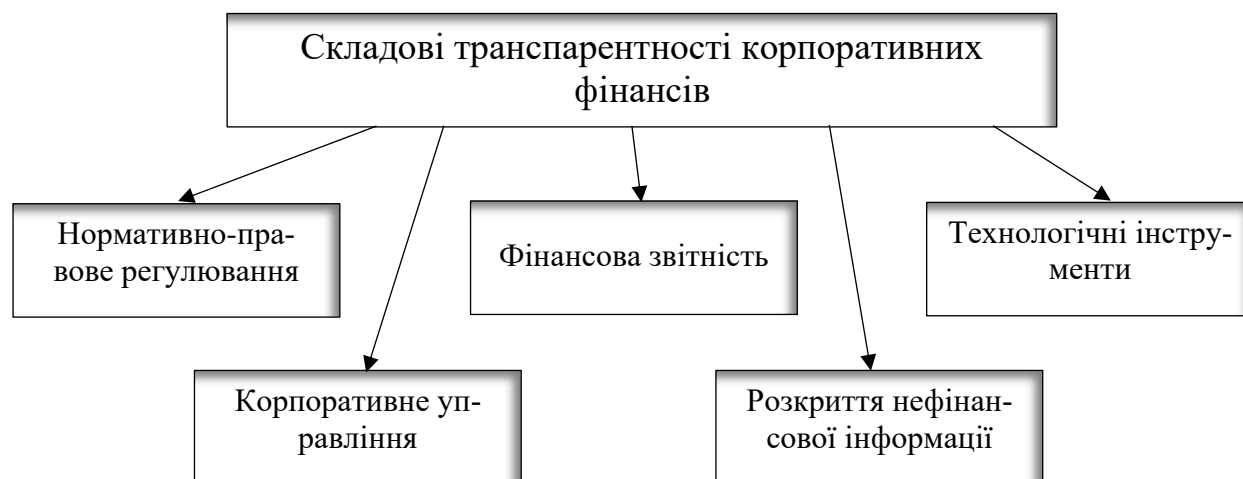

Рисунок 1.2 – Складові прозорості корпоративних фінансів (авторська розробка)

Забезпечення прозорості починається з впровадження та дотримання законодавчих та нормативних вимог. Законодавство повинно визначати стандарти розкриття інформації, включаючи фінансову звітність, податкові зобов'язання, аудиторські висновки та інші важливі аспекти діяльності компаній. Система нормативно-правового забезпечення прозорості корпоративних фінансів включає

в себе міжнародні стандарти та національні законодавчі акти, якими регулюються дотримання принципів прозорості фінансових відносин.

Міжнародні стандарти транспарентності корпоративних фінансів встановлюють єдині критерії та вимоги до розкриття інформації, що дозволяють стейкхолдерам, інвесторам та регуляторам адекватно оцінювати фінансове становище та діяльність компаній на глобальному ринку. До таких стандартів належать:

- міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ/IFRS), які визначають правила підготовки фінансових звітів і забезпечують їх прозорість, порівнянність і консистентність на міжнародному рівні;

- принципи Корпоративного Управління ОЕСР, які надають рекомендації щодо ефективного корпоративного управління, яке сприяє забезпеченню транспарентності, відповідальності та справедливості;

- Базельські угоди (Базель II і Базель III), які встановлюють стандарти для банківської прозорості, зокрема щодо капіталу, ризик-менеджменту та ринкової дисципліни;

- принципи ефективного регулювання та нагляду за страховими ринками Міжнародної Асоціації Страхових Наглядовців (IAIS), які вимагають від страховиків розкриття інформації, необхідної для оцінки їхньої фінансової стійкості.

- Стандарти і кодекси ринкової інфраструктури Комітету з платіжних та розрахункових систем (CPSS) та Міжнародної організації комісій з цінних паперів (IOSCO): Включають рекомендації щодо прозорості та ефективності інфраструктур фінансових ринків;

- принципи публічної звітності Світового банку, які забезпечують настанови для країн щодо розробки ефективних систем публічного сектору звітності;

- G20/OECD Принципи корпоративної управління. Це посібник для урядів, регуляторів і бізнесу, який встановлює міжнародні стандарти для корпоративного управління та прозорості.

Ці стандарти та принципи сприяють створенню загальноприйнятих підходів до розкриття корпоративної інформації, дозволяючи компаніям з різних країн приваблювати інвестиції на основі заслуженої довіри та прозорості своєї діяльності.

Національна система нормативно-правового регулювання транспарентності складається з комплексу законодавчих актів, положень, стандартів, що визначають обсяги та зміст обов'язкової інформації про діяльність підприємства, порядок та форми її розкриття.

Наприклад, стаття 57 Закону «Про акціонерні товариства» [9] вимагає розміщення протоколу загальних зборів акціонерів на веб-сайті відповідного товариства протягом п'яти робочих днів з дня його складення, але не пізніше 10 днів з дати проведення загальних зборів. Статтею 113 встановлено, що публічне акціонерне товариство зобов'язано мати власний веб-сайт, на якому в порядку та строки, встановлені Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку, розміщується інформація, що підлягає оприлюдненню відповідно до законодавства, інформація, про документарне забезпечення діяльності акціонерного товариства (крім документів, що містять конфіденційну інформацію).

Розділ IX Закону України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки» [10] встановлює вимоги до розкриття інформації емітентами цінних паперів на ринках капіталу та організованих товарних ринках. Зокрема, цим розділом встановлено порядок розкриття регульованої інформації, мова подання інформації, зміст регулярної інформації про емітента, вимоги до річного звіту керівництва та звіту про корпоративне управління як його складової, зміст особливої інформації про емітента, додаткові вимоги щодо розкриття інформації окремими категоріями емітентів та інші вимоги.

Порядок і строки розкриття на регульованому фондовому ринку регульованої інформації та вимоги до розкриття інформації емітентами цінних паперів, особами, що надають забезпечення за такими цінними паперами, а також радником з корпоративних прав визначається «Положенням про розкриття інформації емітентами цінних паперів, а також особами, які надають забезпечення за такими цінними паперами» [11].

Корпоративне управління представляє комплексну структуру взаємодій між управлінськими органами компанії, її акціонерами та іншими заінтересованими сторонами, включаючи співробітників, кредиторів, постачальників, та регуляторів. Ця система є вирішальною для забезпечення сталого розвитку компанії, зміцнення довіри серед інвесторів та партнерів. В рамках корпоративного управління встановлюються правила та процедури, які визначають цілі компанії, методи досягнення цих цілей, а також системи контролю та аудиту для оцінки ефективності її операцій. Ефективна система корпоративного управління забезпечує компанії конкурентні переваги на ринку, підвищує її інвестиційну привабливість, сприяє оптимізації витрат та веде до загального економічного зростання та збільшення акціонерної вартості. Ефективне корпоративне управління є основою для прозорості фінансів. Це включає чітке розмежування ролей і відповідальності, а також установлення етичних норм поведінки для керівництва.

Одним із затверджених Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку принципів корпоративного управління є принцип розкриття інформації та прозорість (п.4) [12].

Згідно цього принципу: «...інформація, що розкривається товариством, є суттєвою та повною.

До суттєвої інформації, яку товариство регулярно розкриває, належать, зокрема, відомості про:

- а) мету, цілі та стратегію товариства;
- б) результати фінансової та операційної діяльності;
- в) структуру власності та контролю над товариством, а також структуру групи товариств, до якої входить товариство, та відносин всередині групи;
- г) прийняття рішення про вчинення правочинів із заінтересованістю;
- г) осіб, які надають товариству консультаційні та інші послуги, що може призвести до конфлікту інтересів;
- д) посадових осіб органів управління, розмір їх винагороди, володіння акціями товариства;
- е) істотні фактори ризику, що впливають на діяльність товариства;

- є) дотримання товариством Принципів корпоративного управління;
- ж) питання, пов'язані з працівниками та іншими заінтересованими особами.

Крім регулярної інформації товариство негайно розкриває особливу інформацію про суттєві події та зміни, які можуть впливати на стан товариства, вартість його цінних паперів та (або) розмір доходу за ними.

Інформація, що розкривається товариством, є достовірною, тобто такою, що сприяє чіткому та повному уявленню про дійсний фінансовий стан товариства та результати його діяльності.

Товариство забезпечує своєчасність розкриття інформації.

Товариство забезпечує рівний доступ до інформації, що розкривається, включаючи її обсяг, зміст, форму та час надання.

Товариство використовує зручні для користувачів засоби поширення інформації, які забезпечують рівний, своєчасний та непов'язаний зі значними витратами доступ до інформації.

Товариство має чітко визначену інформаційну політику, спрямовану на розкриття інформації шляхом її донесення до відома всіх заінтересованих в отриманні інформації осіб в обсязі, необхідному для прийняття зважених рішень, інформаційну політику товариства доцільне визначати з врахуванням потреб товариства у захисті конфіденційної інформації та комерційної таємниці» [12].

Суттєвою складовою транспарентності корпоративних фінансів є забезпечення транспарентності фінансової звітності підприємства. Своєчасне та точне розкриття фінансових звітів є одним з основних елементів транспарентності. Важливо, щоб звітність відповідала міжнародним стандартам бухгалтерського обліку та фінансової звітності, що забезпечує їх порівнянність і зрозумілість для інвесторів та аналітиків. У сучасній науковій думці проблемам транспарентності фінансової звітності приділяється досить значна увага (табл. 1.2). При цьому транспарентність в більшості розглядається як необхідна складова інформаційного забезпечення діяльності підприємства, необхідність оприлюднення якої визначається вимогами законодавства.

Таблиця 1.2 – Узагальнення думок сучасних авторів на проблеми транспарентності фінансової звітності

Автори	Науковий внесок
Потриваєва Н.В., Кореновська Т.О. [14]	Розглядаються внутрішні ефекти транспарентності фінансової звітності. Зростання транспарентності фінансової звітності позитивно впливає на зовнішнє сприйняття підприємства, забезпечуючи ринок і інвесторів достовірною та комплексною інформацією, що сприяє формуванню іміджу відкритості компанії та зміцненню довіри до неї. Водночас, підвищення рівня прозорості внутрішньокорпоративної звітності сприяє зниженню вартості капіталу, вдосконаленню корпоративної культури та покращенню якості управлінської інформації, що призводить до оптимізації витрат на управління.
Макарович В. К., Вигівська І. М. [15]	Визначено, що прозорість фінансової звітності та збільшення довіри до неї з боку її користувачів можна досягти шляхом виваженого вибору методологічних альтернатив, пропонує МСФЗ, та їх належного закріплення в обліковій політиці компанії. Ключове значення для підвищення транспарентності звітності має розкриття інформації про прийняті облікові принципи у примітках до фінансових звітів, що надає користувачам гарантії щодо послідовності та об'єктивності використаної облікової політики.
Чижевська Л. В., Корецька Ю. І, Паламарчук А. С. [16]	Доведено, що залучення більшої прозорості в процес складання фінансової звітності відповідно до МСФЗ, що вимагають ретельного і докладного розкриття інформації, є однією зі стратегій у боротьбі з корупцією, що також знаходить підтвердження в успішних міжнародних практиках. Тому, є необхідним посилення законодавчої та методологічної основи для створення фінансових звітів, що включатиме більшу деталізацію відображеної інформації.
Костирко Р. О., Замай О. О. [17]	Транспарентність виокремлена як фундаментальний принцип, що лежить в основі інформаційного забезпечення управління підприємством, і акцентовано на необхідності розробки управлінської звітності, яка охоплює стратегічні, тактичні, оперативні та ретроспективні аспекти вартості. Практичне застосування розроблених методичних підходів до складання вартісно-орієнтованої звітності на добровільній основі, включаючи звіти про дохідність акцій, створення вартості та стратегічні переваги, обіцяє підвищення вартості компанії та посилення корпоративного управління через залучення довіри інвесторів та інших зацікавлених сторін. Начало формы

Як зазначають С. Візіренко та А. Незнамова [13], в Україні прозорість фінансової звітності та корпоративної діяльності загалом поки що набуває суттєвого значення переважно для крупних корпорацій. Існуюча культура корпоративного управління часто характеризується обмеженим розкриттям інформації, що не вважається конфіденційною, через збереження традиційної закритості. Перепони, з якими стикаються українські підприємства, включають конкурентні ризики, ви-

сокі витрати на підготовку звітності та відсутність розвинутої культури корпоративної відповідальності та етики. Це призводить до того, що багато компаній не вважають необхідним підвищення рівня інформаційної відкритості та не усвідомлюють її значення у комунікаціях зі стейкхолдерами. Впровадження концепції детального розкриття інформації в фінансовій звітності може слугувати потужним інструментом для збільшення корпоративної прозорості, що, в свою чергу, сприятиме росту довіри до підприємств з боку інвесторів, аналітиків, кредиторів та інших користувачів фінансової інформації.

Нефінансова інформація, така як дотримання соціальних та екологічних стандартів, корпоративна соціальна відповідальність та корпоративна культура, стає все важливішою для стейкхолдерів. Розкриття цієї інформації може допомогти підприємствам встановити міцніші відносини зі своїми клієнтами та партнерами.

Нефінансова звітність амбітно прагне до розкриття відомостей, пов'язаних із соціальною відповідальністю та екологічними ініціативами організацій, спрямованих на підтримку стійкого розвитку. У минулому десятилітті спостерігалось поширення різноманітних форм нефінансової звітності, включаючи інтегровані звіти, звіти сталого розвитку, екологічні звіти тощо. Різноманітність цих форматів звітності може створювати складнощі у зіставленні та інтерпретації даних між компаніями, надаючи їм можливість презентувати інформацію в найбільш сприятливому світлі, що іноді може вводити в оману користувачів цієї інформації.

Проте, нефінансова звітність, складена згідно зі стандартами GRI G4 та стандартами інтегрованої звітності, забезпечує прозоре висвітлення ключових аспектів бізнесу. Вона охоплює управління організацією, аналіз впливу зовнішніх факторів, бізнес-модель, аналіз ризиків та можливостей, стратегічні напрямки та інші елементи, які підпорядковані принципам матеріальності, комплексності та надійності інформації, а також сталості та узгодженості в рамках одного підприємства. Це сприяє формуванню глибшого розуміння внутрішніх і зовнішніх процесів організації, а також забезпечує підстави для більш свідомих інвестиційних та інших бізнес-рішень з боку зацікавлених сторін.

Реалізація ефективної системи прозорості корпоративних фінансів неможлива без застосування відповідних технологічних інструментів. Використання передових технологій, таких як блокчейн та інтегровані програмні платформи, може сприяти підвищенню прозорості шляхом забезпечення точності, актуальності та незаперечності фінансових записів та транзакцій.

Блокчейн-технологія, яка забезпечує високий рівень безпеки та незмінності даних, стає все більш популярною у фінансовому секторі для забезпечення прозорості транзакцій та звітності. Використання розподілених реєстрів дозволяє створити надійну та відкриту систему обліку, де всі транзакції записуються в режимі реального часу та доступні для перевірки всіма учасниками мережі.

Штучний інтелект (ШІ) та машинне навчання здатні автоматизувати процеси обробки та аналізу великих обсягів фінансових даних, забезпечуючи глибше розуміння фінансового стану компанії. Це не тільки спрощує процес підготовки звітності, але й забезпечує більшу точність і оперативність інформації.

Хмарні рішення дозволяють компаніям ефективно зберігати, обробляти та ділитися фінансовою інформацією, гарантуючи високий рівень доступності та масштабованості. Хмарні платформи можуть бути особливо корисними для міжнародних компаній, що потребують централізованого доступу до фінансових даних у глобальному масштабі.

Автоматизація фінансових процесів за допомогою роботизованих програм (RPA) може суттєво покращити ефективність та знизити ризики помилок у фінансовій звітності. Роботи-бухгалтери здатні швидко обробляти стандартні транзакції, звільняючи час фахівців для складніших аналітичних завдань.

Технологічний прогрес відкриває нові можливості для забезпечення прозорості у корпоративних фінансах, підвищуючи довіру інвесторів та зацікавлених сторін. Впровадження інноваційних технологій у фінансову звітність та управління дозволяє компаніям не лише оптимізувати внутрішні процеси, але й зміцнити свої позиції на ринку за рахунок підвищення прозорості та відкритості.

2 АНАЛІЗ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ТРАНСПАРЕНТНОСТІ КОРПОРАТИВНИХ ПІДПРИЄМСТВ З НАЙБІЛЬШОЮ РИНКОВОЮ КАПІТАЛІЗАЦІЄЮ

Необхідність дотримання принципів інформаційної прозорості стоїть на першому місці для забезпечення ефективної роботи будь-якої організації, незалежно від її сфери діяльності. Це передбачає не лише виконання встановлених юридичних норм і правил, але й детальне документування усіх взаємодій організації з клієнтами, працівниками, представниками державних структур, влади та засобів масової інформації. З одного боку, інформаційна прозорість визнана критично важливою для підтримки конкурентоспроможності на сучасному ринку, виступаючи як необхідна умова для стабільного розвитку і зростання бізнесу.

З іншого боку, ця відкритість може нести в собі певні загрози і викликати занепокоєння у керівництва організацій, оскільки вона асоціюється з потенційною небезпекою постійного зовнішнього втручання, підвищеним контролем з боку інвесторів, держави та клієнтів, а також з підвищеним ризиком конкурентної вразливості, що може призвести до витоку комерційної інформації або технологічних секретів. Крім того, адаптація до нових умов, що передбачає перегляд існуючої бізнес-моделі та впровадження інновацій, може суттєво збільшити витрати компанії. Ці чинники можуть призвести до зниження прибутковості, що пояснює стриманість керівників щодо імплементації таких змін, незважаючи на їх потенційну користь для довгострокового розвитку підприємства.

Транспарентність діяльності підприємства відіграє критичну роль у формуванні його інвестиційної привабливості та впливі на кредитний рейтинг. В економічному контексті, де інформаційна асиметрія може створювати значні ризики для інвесторів та кредиторів, відкритість і прозорість інформації щодо фінансового стану, корпоративного управління та стратегічних цілей підприємства стає вирішальним фактором для залучення капіталу.

Інвестори у своєму прагненні мінімізувати ризики і забезпечити максимальну віддачу від вкладених коштів надають перевагу компаніям з високим рівнем транспарентності. Чітке розуміння поточного фінансового стану підприємства,

доступність даних про його доходи, витрати, активи та зобов'язання, а також прозорість щодо корпоративної стратегії і ризиків дозволяють інвесторам робити обґрунтовані рішення. В результаті, підприємства, що демонструють високий рівень прозорості, можуть претендувати на більш вигідні умови залучення інвестицій.

Важливе місце займають принципи транспарентності у визначенні кредитного рейтингу підприємства. Кредитні рейтинги відіграють ключову роль у визначенні вартості позик для підприємства. Кредитори і рейтингові агентства аналізують різноманітні аспекти діяльності підприємства, включаючи фінансові показники, корпоративне управління, стратегічні плани та ризики. Підприємства, які практикують прозорість і надають повну інформацію про свою діяльність, мають більше шансів отримати вищий кредитний рейтинг. Високий кредитний рейтинг, у свою чергу, знижує вартість залучення капіталу через позики та кредити, сприяючи фінансовій стійкості та розвитку підприємства.

Розглянемо систему формування прозорості для українських корпоративних підприємств, що мають найвищі показники вартості на фінансовому ринку, або ринкову капіталізацію, і відповідно, є фінансово успішними та стабільними. Для цього проаналізуємо інформаційне забезпечення, що міститься на сайтах підприємств і визначає прозорість їх діяльності. За даними сайту <https://www.investing.com/> станом на початок 2024 р. найвищу ринкову капіталізацію серед українських підприємств мають:

- агрохолдинг Кернел (35 млрд. грн);
- компанія МХП (13,7 млрд. грн);
- агрохолдинг Astarta Holding N.V (6,8 млрд. грн);
- АТ «Фармак» (4,07 млрд. грн);
- ПАТ «Центренерго» (2,96 млрд. грн);

Агрохолдинг Кернел є найбільшим в Україні виробником та експортер зернових, лідером світового ринку соняшникової олії, ключовий постачальником сільськогосподарської продукції з регіону Чорноморського басейну на світові ринки. Публічна інформація про діяльність компанії міститься на її сайті

<https://www.kernel.ua/ua/>. Серед керівних принципів менеджменту компанії, наведених на сайті міститься: «...Прозорість і чесність – запорука нашого успіху у відносинах з колегами, акціонерами, інвесторами та партнерами. Достовірність і відкритість інформації є основою нашої діяльності. Ми вчасно проходимо незалежний аудит і публікуємо фінансову звітність, оприлюднюємо інформацію про нашу стратегію, операційну діяльність, істотні ризики. Ми не маніпулюємо фінансовими даними, проводимо публічні тендери та відкрито аргументуємо свою позицію щодо вибору постачальників» [18].

У вкладці «про компанію» міститься інформація щодо стратегічних цілей та стратегічних ініціатив її діяльності, бачення, місія, цінності компанії, ділова етика і комплаєнс. Також тут представлена інформація щодо Ради директорів і корпоративне управління та менеджменту компанії. (рис. 2.1).

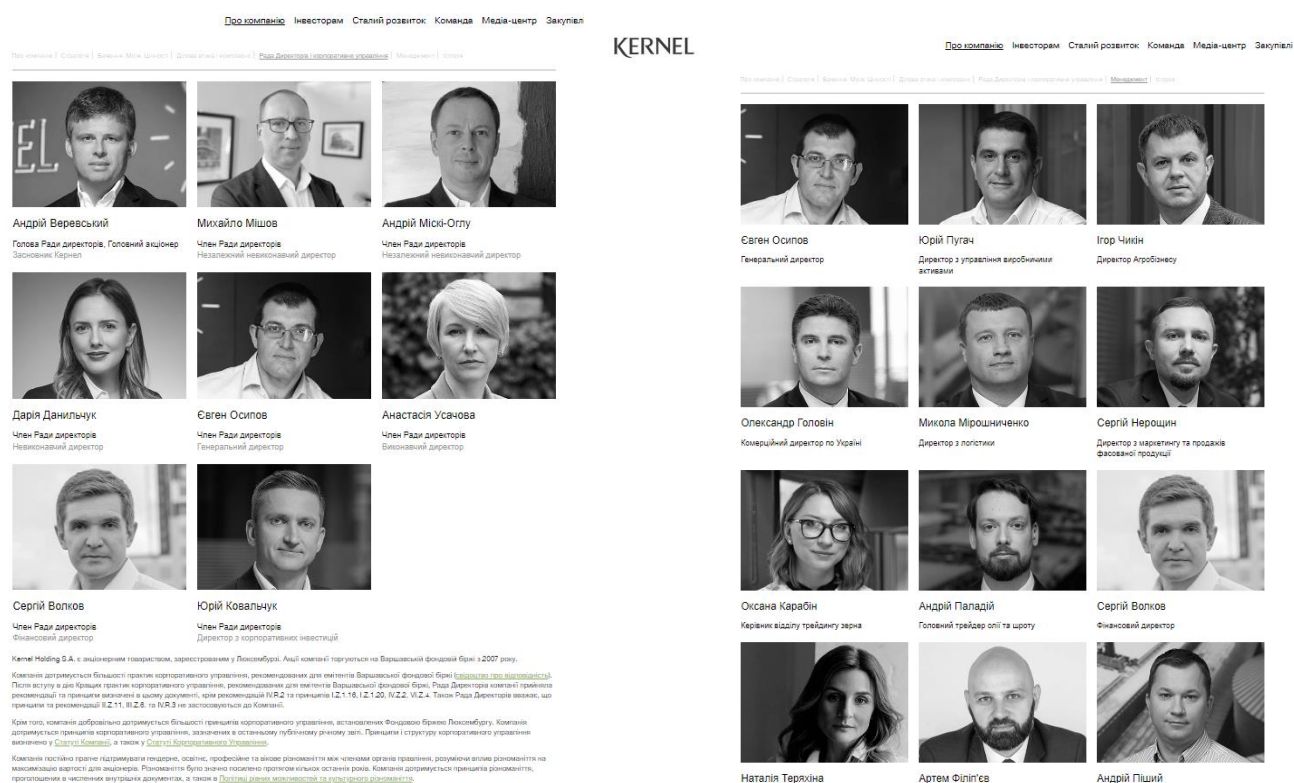

Рисунок 2.1 – Інформація щодо Ради директорів та менеджменту компанії Кернел [18]

У цих вкладці розкриваються сторінки біографії членів Ради директорів та менеджменту компанії та їх основні досягнення.

Крім того, компанія на добровільній основі слідує великій частині принципів корпоративного управління, які викладені Фондовою біржею Люксембургу. Вона відповідає вимогам корпоративного управління, описаним у її останньому звіті. Основні засади та структура корпоративного управління компанії викладені в її Уставі, а також у відповідних положеннях, наведених на сайті.

Суттєвим напрямом транспарентності корпоративних фінансів є оприлюднення інформації, яка може зацікавити потенційних інвесторів компанії. В цьому плані компанія Кернел на сайті, у вкладці «Інвесторам» публікує фінансову звітність з 2015 року, інформацію про акціонерів, про розміри сплачених дивідендів, проведення зборів акціонерів та питання що на них виносяться тощо (рис. 2.2).

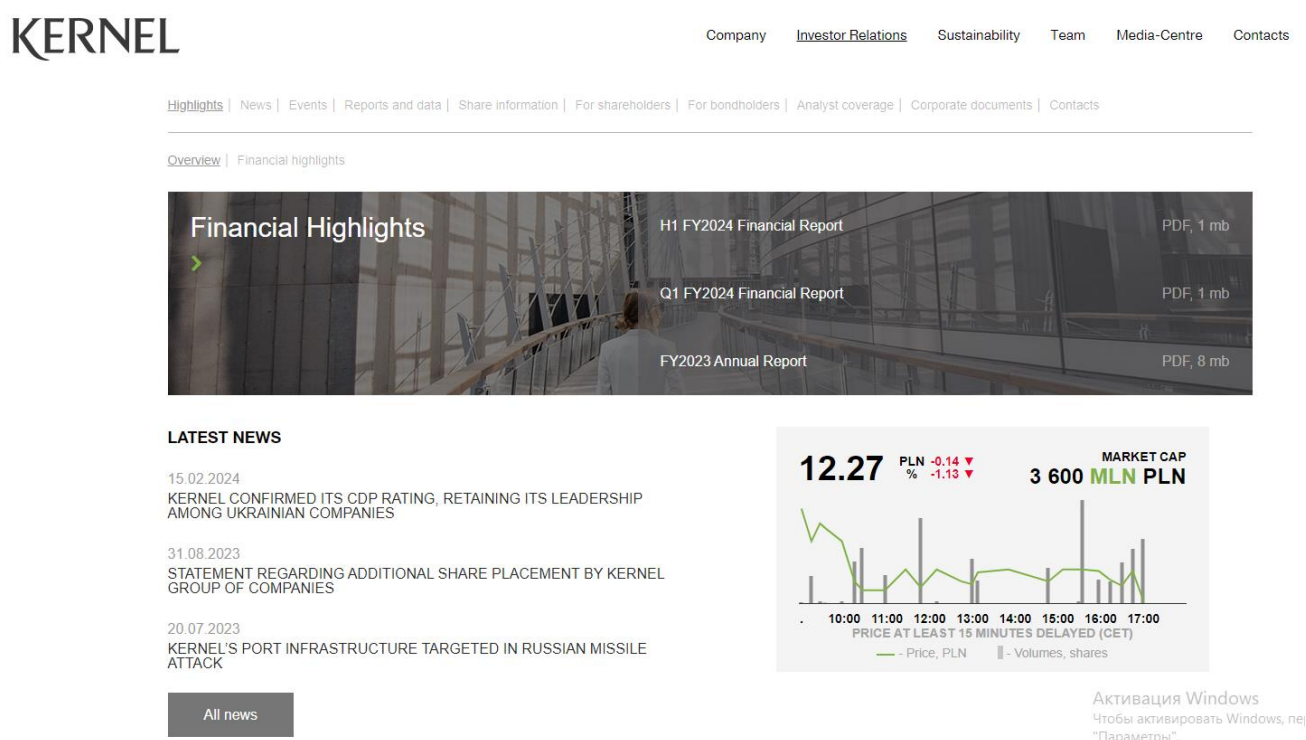

Рисунок 2.2 – Інформація для інвесторів [19]

Суттєве інформаційне забезпечення компанія Кернел приділяє питанням сталого розвитку. На сайті присутня вкладка, присвячена політиці сталого розвитку і корпоративної соціальної відповідальності. Цей напрямок включає в себе політику з охорони навколишнього середовища, політику взаємодії з громадами у регіонах присутності Кернел, політику з управління якістю та безпечністю продукції та іншу необхідну інформацію, щодо дотримання принципів сталості.

Компанія МХП – найбільший виробник та експортер курятини в Україні. Компанія спеціалізується на виробництві курятини та вирощуванні зернових, а також веде іншу аграрну діяльність (виробництво м'ясо-ковбасних виробів і м'ясних виробів, готових до вживання). Ринкова капіталізація становить приблизно 13,7 млрд. грн. Адреса сайту компанії - <https://mhp.com.ua/uk/glorytoUkraine>.

Сайт містить декілька вкладок, які розкривають інформацію про фінансові та інші аспекти діяльності компанії. Зокрема тут присутня інформація про Раду директорів та топменеджмент компанії, наведено біографії учасників Ради, основні їх здобутки та досягнення.

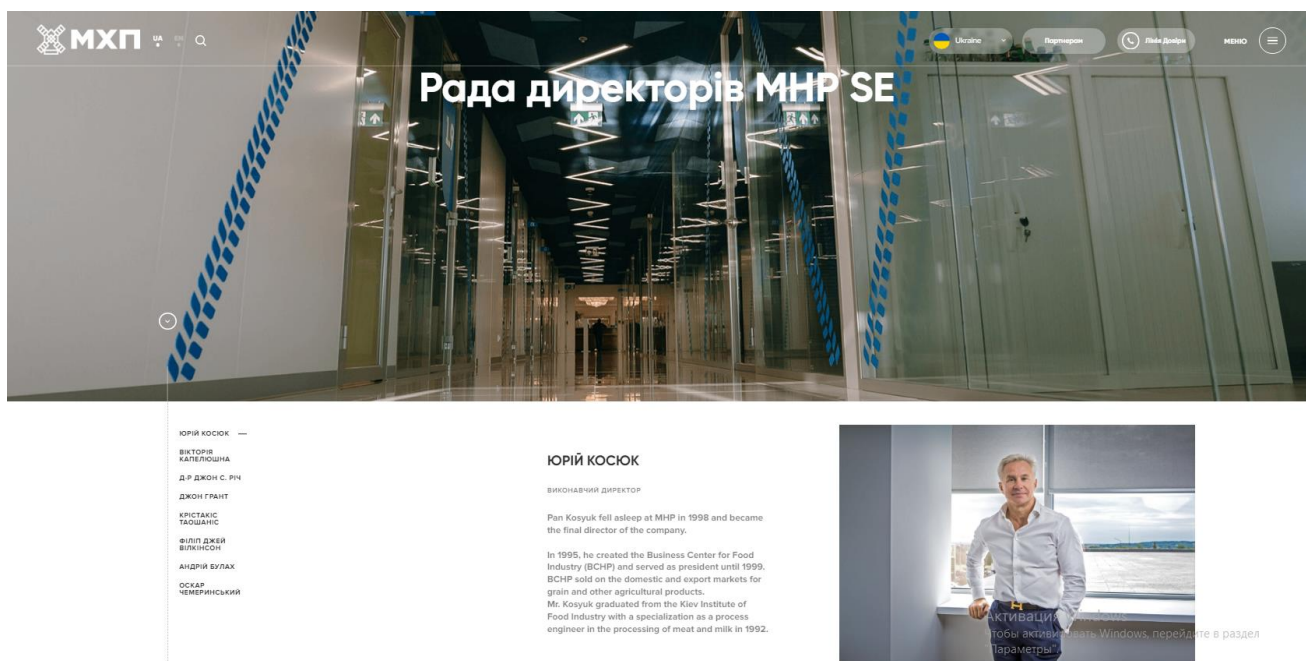

Рисунок 2.3 – Інформація про Раду директорів компанії МХП [20]

Суттєве наповнення з позиції забезпечення прозорості діяльності компанії МХП має вкладка «Інвесторам/корпоративне управління» (рис. 2.4). В якості недоліків можна зазначити, що дана вкладка реалізована лише англійською мовою, що дещо ускладнює сприйняття інформації вітчизняними інвесторами. Дана вкладка містить такі розділи: фінансові результати та їх презентація, управління, фінансовий календар, для інвесторів, дивіденди, звіти про стійкість, новини та прес-релізи, контакти.

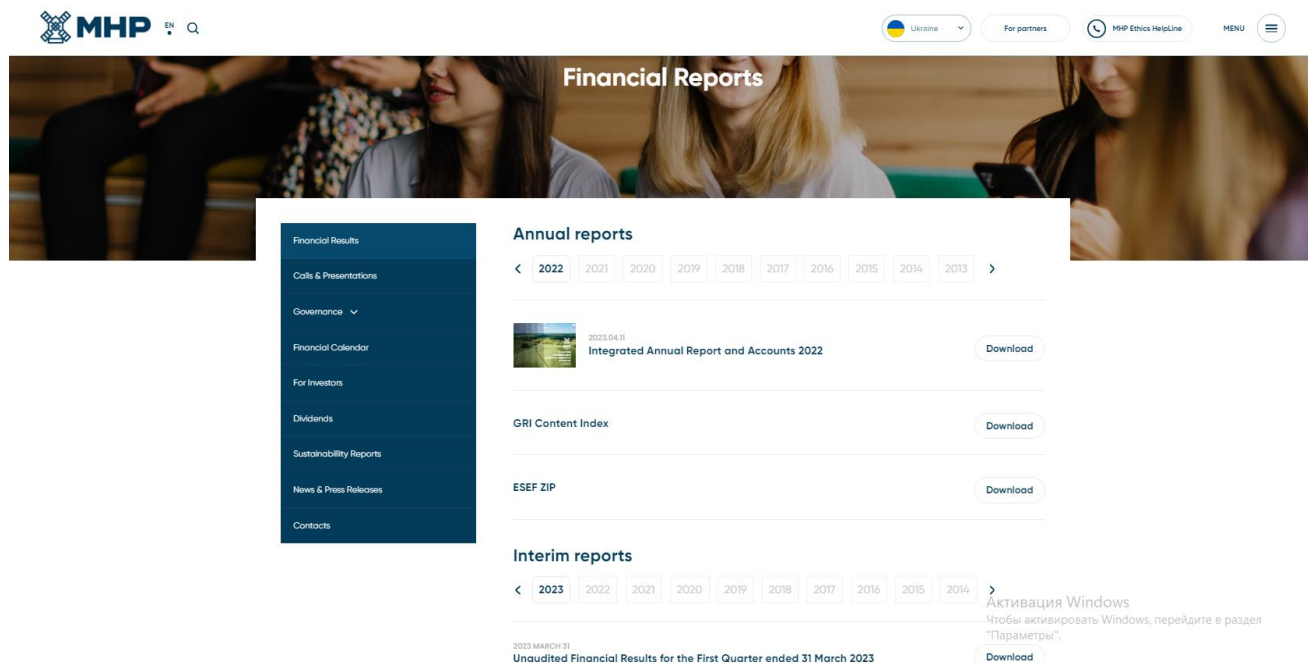

Рисунок 2.4 – Подання інформації про фінансові результати [21]

Досить широко представлена вкладка «Корпоративна етика та комплаєнс», яка вміщує в собі: Комплаєнс декларацію МХП 2020, Кодекс етики МХП, Кодекс бізнес партнера МХП, Декларацію доброчесності МХП, Політику управління конфліктами інтересів, Дорожня карта впровадження функції комплаєнс, Лінія довіри МХП, Антимонопольний комплаєнс, Програма комплаєнс амбасадорів МХП.

При цьому значна увага приділяється процедурі KYC/CDD («Знай свого партнера», комплексна перевірка партнерів) - це «передова міжнародна практика і стандарт боротьби з фінансовими злочинами, відмиванням грошових коштів та активів, отриманих злочинним шляхом, та міжнародним тероризмом. Ключова мета KYC - краще знати клієнтів та контрагентів МХП, відстежувати фінансові операції з високим рівнем ризику, знижувати ризики, запобігати корупції та іншим порушенням.

Цей підхід також створює додаткові можливості для розвитку бізнесу та підвищення репутації на ринку. Ефективні процедури KYC підтверджують принцип діяльності компанії вести бізнес згідно міжнародних стандартів та вимог щодо боротьби з відмиванням грошей та корупцією. Процедура дозволяє краще розуміти

потреби ділових партнерів, що означає пропозицію індивідуальних рішень та зміцнення позицій на ринку. Застосування принципів КУС дозволяє підвищити довіру до бізнесу з боку поточних та потенційних партнерів та побудувати сталі відносини з інвесторами [22]».

Відкритість компанії МХП в напрямку забезпечення корпоративної соціальної відповідальності розкривається у відповідні вкладці. Одним з основних документів, що регламентує діяльність компанії в цьому напрямку є Кодекс етичної поведінки, який містить інформацію про: цінності компанії, норми і політики МХП, права і повноваження співробітників, правила користування активами компанії, відносини з бізнес-партнерами, принципи чесної конкуренції, конфлікт інтересів і підкуп, корпоративну соціальну відповідальність. Можна відзначити наявність інформації про роль компанії у забезпеченні цілей сталого розвитку (рис. 2.5).

Рисунок 2.5 – Роль компанії у забезпеченні цілей сталого розвитку [24]

Таким чином можна зазначити що, компанія МХП має розвинуте інформаційне забезпечення, що визначає високий рівень прозорості її фінансових відносин та значно покращує її інвестиційну привабливість.

Агрохолдинг Astarta Holding N.V – один з найбільших вертикально інтегрованих агропромислових холдингів в Україні. Ринкова капіталізація становить приблизно 6,8 млрд. грн. На сайті компанії <https://astartaholding.com/> подано великий обсяг інформації, що розкриває різні боки діяльності компанії. З позиції фінансової транспарентності важливою є наявність відомостей про корпоративне управління, для чого на сайті створена відповідна вкладка (рис. 2.6).

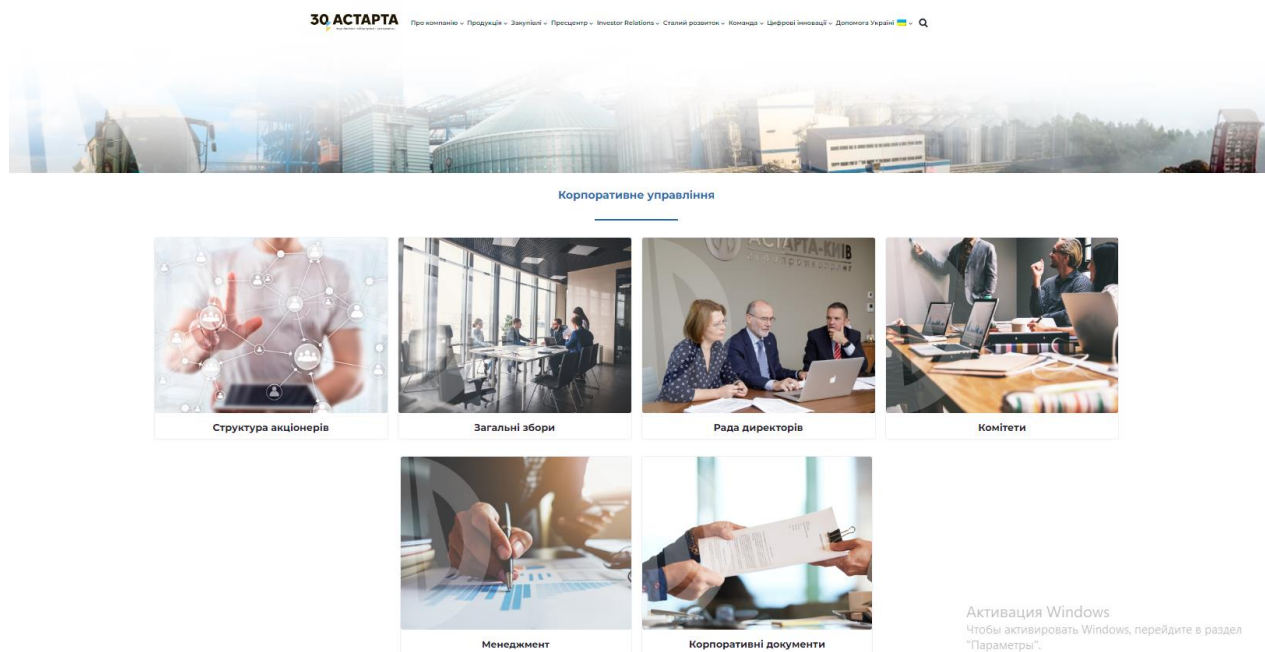

Рисунок 2.6 – Інформація про корпоративне управління [25]

Зручна система навігації по сайту дозволяє дізнатися склад Ради директорів та менеджменту компанії. Також в розділі «Корпоративні документи» містяться установчий договір і статут компанії, відповідність найкращим практикам, Кодекс корпоративного управління, норми поведінки, правила інсайдерської торгівлі, рофіль і завдання комплаєнс-офіцера, профіль ради директорів, правила незалежності та відбору зовнішнього аудитора, положення про Комітет з питань винагород, положення про Комітет з питань сталого розвитку та корпоративної відповідальності, Регламент Ревізійної комісії, інформація про дивідендну політику, Пояснювальна записка до Загальних зборів, Пояснювальна записка Раді директорів.

Змістове наповнення вкладки «Investor Relations» містить різноманітну публічну інформацію у т.ч. про фінансові результати діяльності компанії (рис. 2.7).

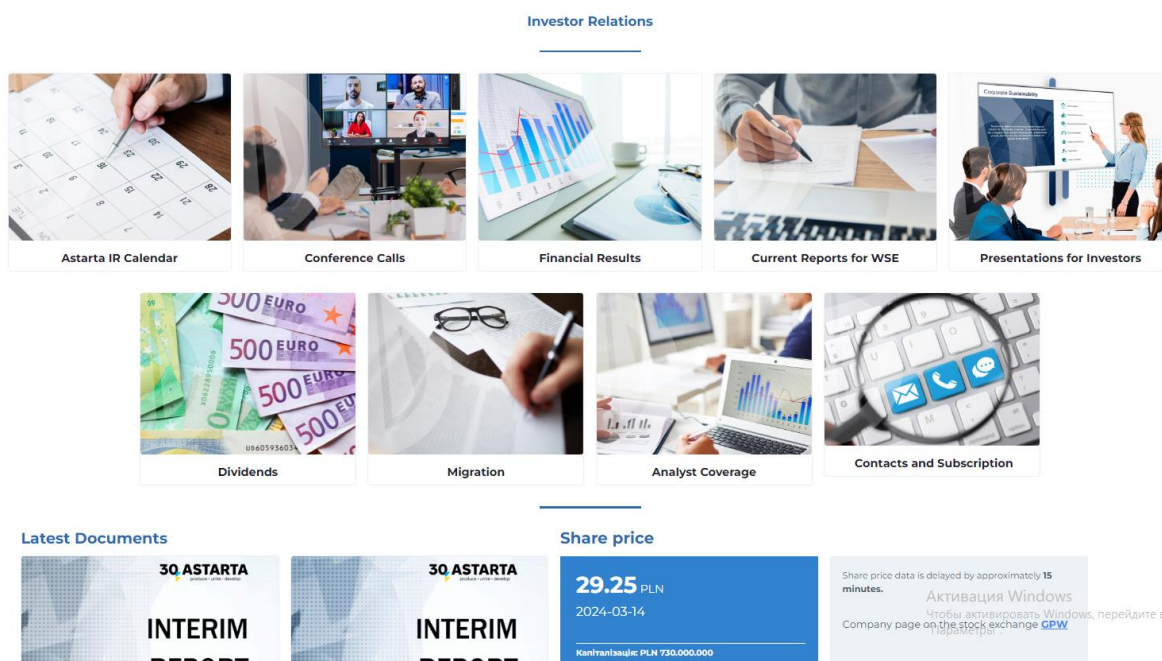

Рисунок 2.7 – Інформація для інвесторів [26]

Значну увагу приділяє компанія Астарта висвітленню своєї діяльності у забезпеченні принципів сталого розвитку (рис. 2.8).

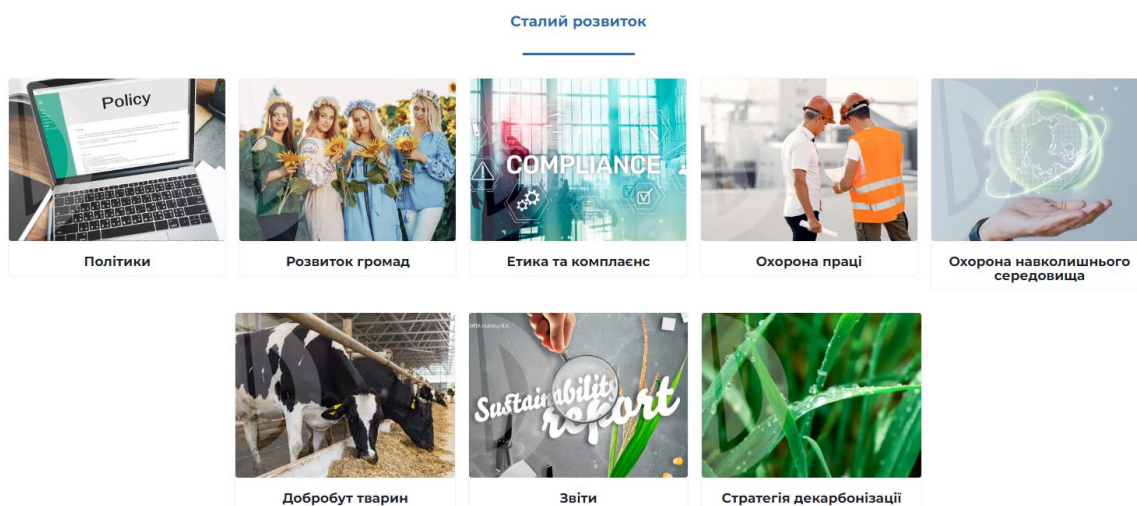

Рисунок 2.8 – Інформаційна транспарентність участі компанії Астарта у забезпеченні принципів сталого розвитку [27]

З 2017 року компанія Астарта прийняла стратегію відкритості та відповідальності, регулярно публікуючи звіти у відповідності до міжнародних стандартів Global Reporting Initiative (GRI). У цих документах детально представлено ключові

аспекти сталого розвитку, зокрема, значні досягнення у сфері підтримки суспільних ініціатив, екологічні зусилля та стратегії адаптації до змін клімату. Компанія розробила гнучку систему подання цієї звітності, варіюючи між інтегрованим підходом, який об'єднує фінансові, екологічні та соціальні дані в одному звіті, та виданням спеціалізованих звітів зі сталого розвитку. Така багатогранна звітність не лише сприяє прозорості діяльності Астарти, але й підкреслює її відданість принципам сталого розвитку та активну роль у вирішенні екологічних викликів.

На четвертому місці за рівнем ринкової вартості серед промислових підприємств знаходиться компанія «Фармак». «Фармак» зарекомендувала себе як провідна фармацевтична корпорація з міжнародним визнанням та домінує у фармацевтичному секторі України, демонструючи неперервне збільшення своєї частки на ринку. Компанія відома своєю постійною відданістю принципам відповідального підходу до бізнесу та як надійний партнер. «Фармак» інвестує більшу частину свого прибутку назад у розвиток та розширення компанії, що сприяє не лише підтримці високих європейських стандартів якості в Україні, але й укріпленню своєї присутності на глобальному рівні. Інформація про компанію міститься на її сайті <https://farmak.ua/>.

В контексті транспарентності корпоративних фінансів сайт містить інформацію про керівництво компанії та наглядову раду (рис. 2.9). Як і в інших компаніях наявна інформація про учасників цих органів.

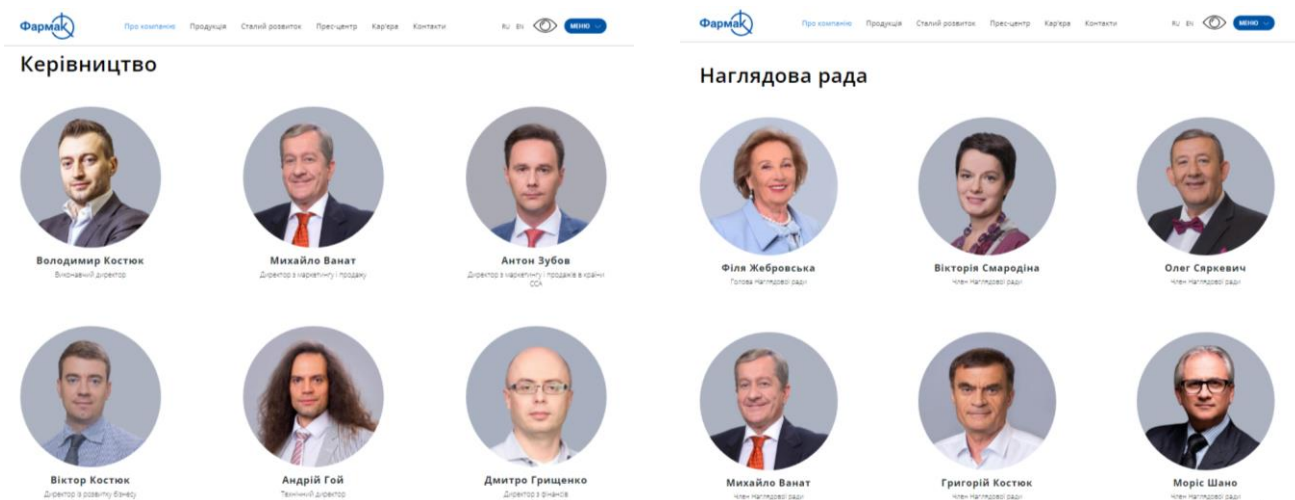

Рисунок 2.9 – Керівництво та наглядова рада компанії «Фармак» [28]

Інформація для акціонерів та стейкхолдерів, що розміщена у відповідні вкладці містить протоколи загальних зборів акціонерів, установчі та реєстраційні документи, особливу інформація, фінансова звітність та інформацію про Компанію. При цьому, станом на 2024 рік, найсвіжішою є фінансова звітність за 3 квартал 2021 року.

Окрема сторінка присвячена дотриманню компанією принципів сталого розвитку. Вона містить ключові напрями проектів «Фармак» у сфері сталого розвитку, а саме екології, здоров'ї, освіті та науці, благодійній допомозі (рис. 2.10). При цьому, слід зазначити, що останній звіт зі сталого розвитку було опубліковано за 2021 рік.

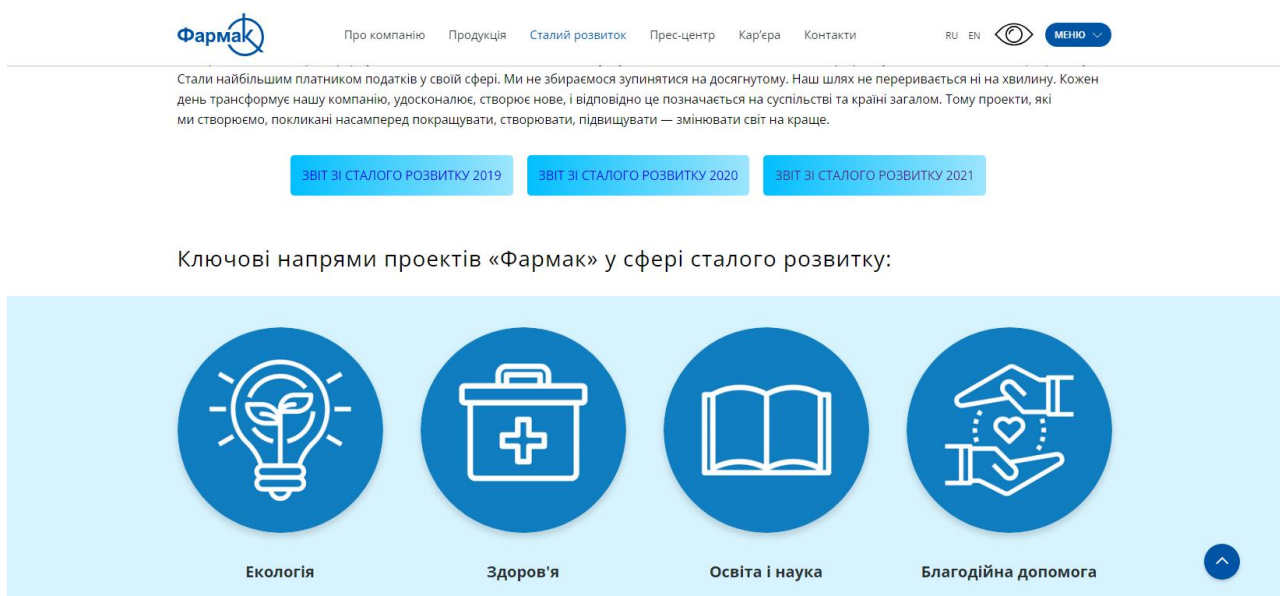

Рисунок 2.10 – Оприлюднення інформації про ключові напрями проектів «Фармак» у сфері сталого розвитку [29]

В цілому, можна зазначити, що інформаційна наповнюваність сайту компанії «Фармак» в контексті транспарентності корпоративних фінансів дещо поступається компаніям розглянутим раніше.

П'яту сходинку за рівнем ринкової капіталізації серед українських промислових підприємств посідає ПАТ «Центренерго». Станом на березень 2024 року його капіталізація становить 2,96 млрд. грн. Адреса офіційного сайту компанії – <https://www.centrenergo.com/>.

На сайті компанії передбачена сторінка, на якій має міститися інформація щодо менеджменту компанії, наглядової ради та ревізійної комісії. Станом на березень 2024 року на сайті в цьому розділі наявні лише положення про дирекцію та наглядову раду. Інформація про їх склад відсутня (рис. 2.11).

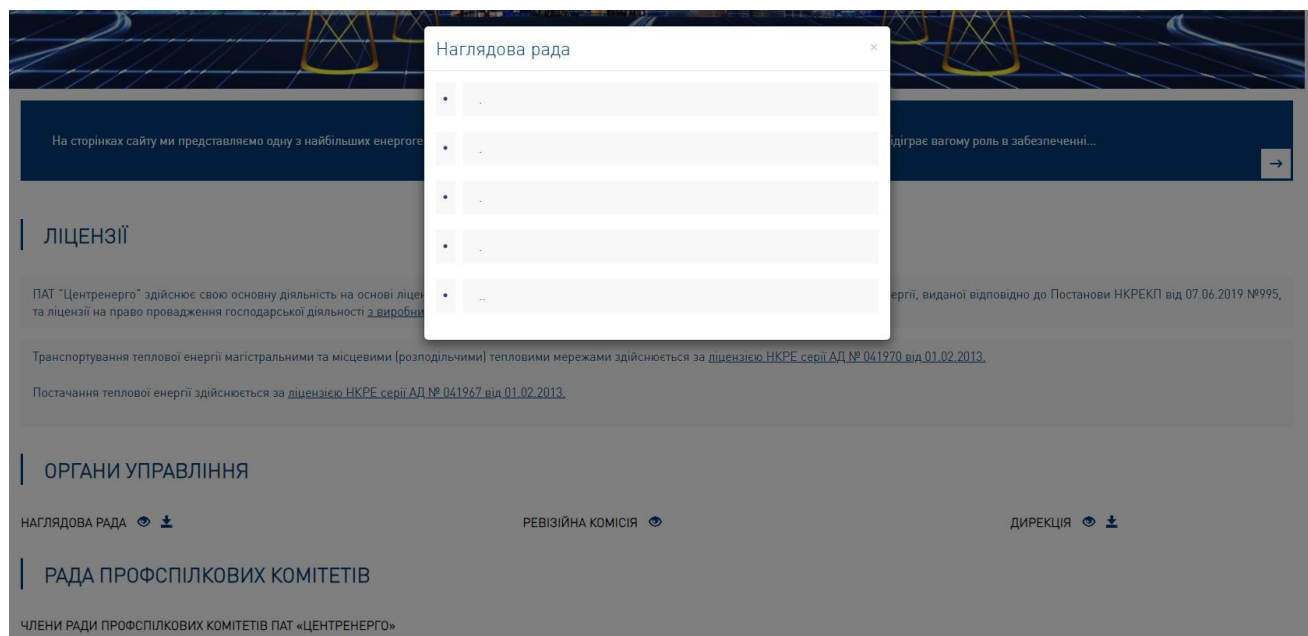

Рисунок 2.11 – Інформація про компанію Центренерго [30]

Інформація для акціонерів та стейкхолдерів компанії міститься на відповідній сторінці сайту (рис. 2.12).

Рисунок 2.12 – Інформація для акціонерів та стейкхолдерів компанії [31]

На цій сторінці містяться висновки незалежного аудитора про річну фінансову звітність ПАТ «Центренерго», протоколи зборів акціонерів, інформація про загальну кількість акцій та голосуючих акцій, звіти Наглядової ради, звіти Виконавчого органу (Дирекції), фінансова звітність та інша інформація, що демонструє прозорість діяльності підприємства. Разом з тим, більшість звітної інформації обмежується 2020 роком, що можна пояснити військовим станом в країні.

Також на сайті присутні сторінка, присвячена заходам, що вживає компанія з метою протидії корупції (рис. 2.13). Антикорупційна програма затверджена рішенням Дирекції Товариства після її обговорення з працівниками (представниками структурних підрозділів) Товариства.

Рисунок 2.13 – Сторінка, присвячена протидії корупції []

На відміну від інших підприємств, рівень корпоративної транспарентності яких було проаналізовано вище, на сайті ПАТ «Центренерго» відсутня інформація щодо участі підприємства у реалізації принципів сталого розвитку. Зазначимо, що саме така інформація є важливою для зовнішніх стейкхолдерів і багато в чому визначає інвестиційну привабливість компанії.

В цілому можна сказати, що всі провідні компанії українського ринку мають доволі високий рівень корпоративної фінансової транспарентності, що дозволяє їм забезпечити високі вартісні показники.

3 РЕАЛІЗАЦІЯ МОЖЛИВОСТЕЙ ТА ПОДОЛАННЯ ВИКЛИКІВ ТРАНСПАРЕНТНОСТІ КОРПОРАТИВНИХ ФІНАНСІВ

У світі, що постійно змінюється та еволюціонує, де технологічний прогрес пришвидшує обмін інформацією до небачених раніше рівнів, питання прозорості корпоративних фінансів стає все більш актуальним. Інвестори та регулятори, вимагаючи більшої відкритості фінансових даних, спонукають компанії до перегляду своїх стратегій управління та звітності. Ця тенденція не тільки відображає зростаючу потребу у захисті інтересів інвесторів, але й підкреслює значення прозорості для досягнення сталого розвитку та етичного бізнес-ведення.

Проте, прагнення до вищого рівня прозорості не є простим завданням. Компанії часто стикаються з викликами, що включають необхідність захисту чутливої комерційної інформації в умовах збільшеної відкритості, адаптацію до складних і динамічних регулятивних рамок у різних юрисдикціях, а також мобілізацію значних фінансових, технічних та людських ресурсів для розробки та підтримки необхідних систем звітності.

Незважаючи на ці виклики, впровадження прозорих практик у фінансовій звітності відкриває перед компаніями значні можливості. Насамперед, прозорість допомагає побудувати міцні відносини з інвесторами та іншими зацікавленими сторонами, базовані на довірі та взаєморозумінні. Такі відносини є ключовими для залучення нових інвестицій та підтримки стабільного фінансового зростання. Далі, прозорість сприяє кращому управлінню ризиками, дозволяючи компаніям ідентифікувати та реагувати на потенційні загрози ефективніше. Нарешті, вона підкреслює відданість компаній сталому розвитку, що може підвищити їхню конкурентоспроможність та репутацію на міжнародній арені.

Для реалізації цих можливостей, компаніям необхідно приділяти увагу вдосконаленню внутрішніх процедур та систем, інвестувати у передові технології, такі як блокчейн або штучний інтелект, для ефективнішого управління та аналізу даних, а також забезпечувати неперервне навчання персоналу. Розробка чітких ко-

мунікаційних стратегій, що включають регулярну публікацію зрозумілих і доступних фінансових звітів, також є критично важливою для досягнення високого рівня прозорості.

На сьогодні існує чимало компаній, які досягли значного успіху на міжнародному ринку, великою мірою завдяки своїм зусиллям щодо забезпечення високого рівня прозорості у своїх корпоративних фінансах. Ось декілька прикладів:

1. Salesforce, заснована в 1999 році Марком Беніоффом, зайняла позицію піонера у сфері облачних обчислень, пропонуючи компаніям інноваційні рішення для управління відносинами з клієнтами (CRM). Однак її вплив на бізнес-світ виходить далеко за межі її технологічних інновацій. Salesforce є прикладом того, як компанія може використовувати прозорість не тільки для покращення власних фінансових показників, але й для зміцнення відносин зі своїми клієнтами та інвесторами, а також для підтримки стійкого розвитку (рис. 3.1).

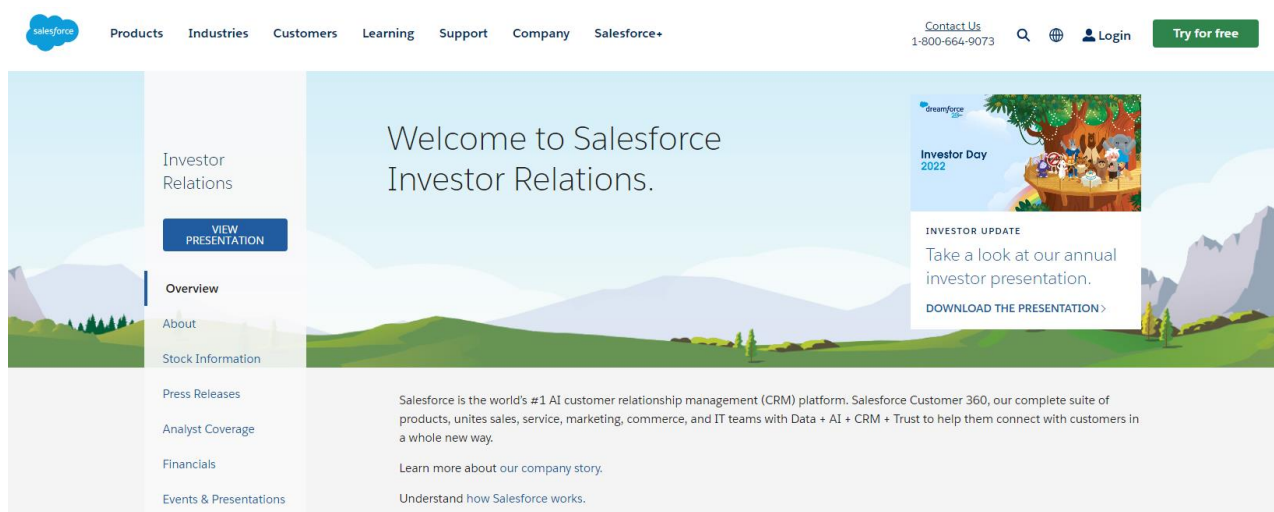

Рисунок 3.1 – Інформація на сайті компанії Salesforce [32]

Salesforce не лише регулярно публікує повні фінансові звіти, але й використовує цю інформацію для демонстрації свого зростання та фінансової стабільності. Детальні звіти про прибутки та витрати дозволяють інвесторам глибше зрозуміти, як компанія використовує свої ресурси, і оцінити її потенціал для подальшого зростання. Ця відкритість забезпечує підтримку акціонерів і сприяє залученню нових інвестицій.

Прозорість Salesforce стосується не лише її фінансових операцій, а й її підходу до корпоративної відповідальності та сталого розвитку. Компанія веде активний діалог зі своїми зацікавленими сторонами щодо питань екологічної стійкості, соціальної справедливості та корпоративної етики. Salesforce зобов'язалася досягти 100% відновлюваної енергії в своїх операціях і активно працює над зменшенням свого вуглецевого сліду, регулярно публікуючи звіти про свої досягнення у цих сферах. Основою успіху Salesforce є її здатність залучати та утримувати клієнтів, а прозорість грає ключову роль у цьому процесі. Через відкритість своєї діяльності та активну участь у соціальних проєктах, Salesforce демонструє свою відданість високим етичним стандартам і корпоративній відповідальності. Це, у свою чергу, сприяє глибокій довірі з боку клієнтів, які віддають перевагу працювати з компанією, що поділяє їхні цінності.

2. Unilever, одна з провідних світових компаній у галузі виробництва товарів широкого споживання, встановлює стандарти не лише у фінансовій прозорості, але й у відповідальному бізнес-веденні. Її підхід до сталого розвитку охоплює широкий спектр ініціатив, від ефективного використання природних ресурсів до підтримки прав людини та забезпечення соціальної справедливості.

Unilever активно використовує свої фінансові звіти як інструмент для демонстрації свого зобов'язання до прозорості та відповідальності. Компанія регулярно публікує детальну інформацію про свої фінансові результати, інвестиції у сталість та вплив своєї діяльності на економіку, суспільство та довкілля. Ці дії допомагають підтримувати довіру інвесторів, які все більше зосереджуються на вкладі компаній у сталий розвиток.

Unilever відома своїм активним діалогом із стейкхолдерами, включаючи споживачів, співробітників, постачальників та неприбуткові організації. Компанія регулярно проводить зустрічі та конференції, де обговорюються стратегії сталого розвитку та шляхи їх впровадження. Це сприяє поглибленому розумінню потреб і очікувань зацікавлених сторін, а також зміцненню взаєморозуміння і співпраці.

Unilever активно працює над зниженням впливу своєї діяльності на довкілля та підвищенням соціальної відповідальності (рис. 3.1). В рамках плану сталого розвитку, компанія поставила перед собою амбітні цілі, серед яких зменшення викидів парникових газів, використання 100% відновлюваної електроенергії, поліпшення здоров'я та добробуту мільйонів людей по всьому світу. Її відданість використанню етичних практик у ланцюгах постачання, зокрема у сфері прав людини та боротьби з дитячою працею, також заслуговує на увагу.

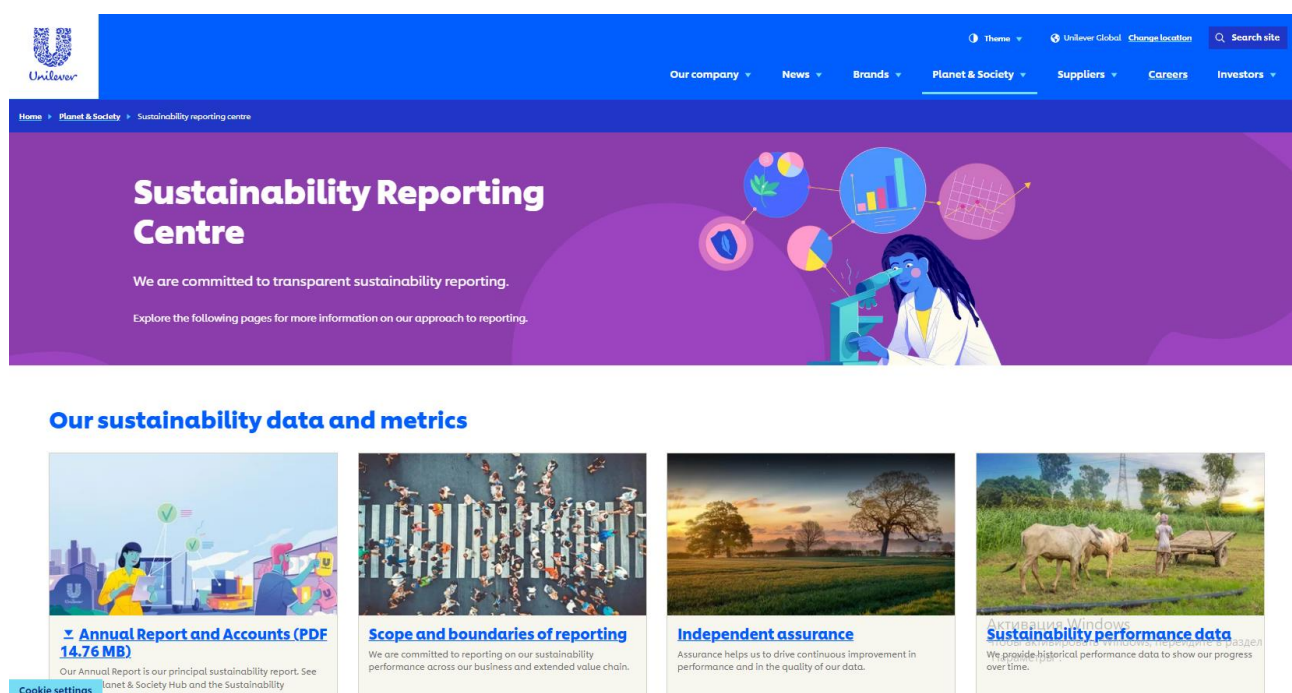

Рисунок 3.2 – Звіт про сталий розвиток Unilever [33]

Унікальний підхід Unilever до прозорості та сталого розвитку робить її не просто однією з найбільших світових компаній у своїй галузі, але й важливим гравцем у глобальних зусиллях зі сталого розвитку. Її стратегії і ініціативи слугують прикладом для інших компаній, демонструючи, що економічний успіх можна досягти, не жертвуючи при цьому екологічною стійкістю та соціальною відповідальністю.

Unilever продовжує демонструвати, що прозорість у корпоративних фінансах та сталому розвитку є ключовими для підтримки довгострокового успіху, зміцнення довіри стейкхолдерів та внеску у створення кращого майбутнього.

3. SAP SE, заснована у 1972 році в Німеччині, займає позицію лідера у світовій індустрії програмного забезпечення для бізнесу, пропонуючи рішення, які допомагають організаціям усіх масштабів ефективніше управляти своєю діяльністю та використовувати потенціал даних. З понад 200 мільйонами користувачів у всьому світі, SAP забезпечує програмне забезпечення, яке охоплює всі основні бізнес-процеси в організаціях. SAP SE активно ділиться своєю корпоративною стратегією, надаючи зацікавленим сторонам детальну інформацію про свої цілі, стратегічні ініціативи та плани розвитку. Компанія регулярно публікує звіти та презентації, які описують її стратегічний напрям, оновлення продуктів та інвестиції в інновації. Це дозволяє клієнтам і партнерам глибше розуміти напрямки розвитку SAP і більш ефективно планувати свої власні стратегії.

SAP SE слідує високим стандартам фінансової звітності, забезпечуючи повну прозорість своїх фінансових результатів. Компанія регулярно публікує квартальні та річні звіти, які детально висвітлюють її фінансовий стан, прибутковість, доходи від продажів та інші ключові фінансові показники. Такий рівень відкритості зміцнює довіру інвесторів, надаючи їм необхідну інформацію для прийняття обґрунтованих інвестиційних рішень (рис. 3.3).

The screenshot displays the SAP SE investor relations website. At the top, there is a header with the text "Останні фінансові звіти та розкриття інформації" and a blue button labeled "Переглянути всі звіти". Below this, three white cards are arranged horizontally, each representing a quarterly report:

- 23 СІЧНЯ 2024 Р**: Квартальний звіт SAP за 4 квартал і 2023 фінансовий рік. Button: "Переглянути документ".
- 18 ЖОВТНЯ 2023 Р**: Квартальний звіт SAP за 3 квартал 2023 р. Button: "Переглянути документ".
- 20 ЛИПНЯ 2023 Р**: Квартальний звіт SAP за 2 квартал 2023 р. Button: "Переглянути документ".

Below the reports, there is a section titled "Рекомендовані активи зі зв'язків з інвесторами". It features three white cards with images and text:

- Інтегрований звіт SAP 2023**: У 12-му випуску інтегрованого звіту SAP обговорюються соціальні, екологічні та фінансові показники компанії. Buttons: "Інтегрований звіт SAP 2023 (веб-сайт)", "Інтегрований звіт SAP 2023 (PDF)".
- SAP Investor Relations Fact Sheet Update, січень 2024 р**: Знаходьте ключові цифри та інформацію з першого погляду. Button: "Перегляньте факти".
- Журнал SAP Investor Magazine - випуск Q3 2023**: Журнал SAP Investor Magazine за третій квартал розповідає про глобальні SAP Experience Centers, де клієнти можуть побачити технології в дії. Button: "Читайте журнал".

Рисунок 3.3 – Інформація для інвесторів на сайті SAP SE [34]

SAP SE серйозно ставиться до своєї соціальної відповідальності, активно працюючи над тим, щоб мати позитивний вплив на суспільство та довкілля. Компанія впроваджує різноманітні програми та ініціативи, спрямовані на підтримку сталого розвитку, освіти, охорону здоров'я та соціальну інтеграцію. SAP SE також активно співпрацює з організаціями та неприбутковими інституціями у цих сферах, демонструючи свою відданість створенню позитивних змін.

Завдяки своїй прозорості у корпоративній стратегії, фінансових показниках та соціальній відповідальності, SAP SE зміцнює свої позиції на ринку як відповідальна та інноваційна компанія. Відкритість щодо своєї діяльності допомагає SAP підтримувати високий рівень довіри серед клієнтів, партнерів та інвесторів, а також сприяє сталому розвитку в глобальному масштабі.

4. LEGO Group, заснована в 1932 році Оле Кірк Крістіансенем у Данії, з гордістю несе титул одного з провідних виробників іграшок у світі, завдяки своїй непохитній відданості інноваціям, якості і, зокрема, прозорості у всіх сферах своєї діяльності. Цей підхід дозволив LEGO Group не лише розширити свій ринковий вплив, але й підвищити рівень довіри та лояльності серед клієнтів і бізнес-партнерів по всьому світу.

LEGO Group підкреслює значення прозорості у фінансовій звітності, регулярно публікуючи детальні звіти, які охоплюють не лише її фінансові результати, але й аналіз ринкових трендів, інформацію про інвестиції та стратегічні ініціативи. Ця відкритість сприяє формуванню прозорого і відкритого діалогу з інвесторами та аналітиками, забезпечуючи їм всю необхідну інформацію для прийняття обґрунтованих рішень.

Однією з ключових цілей LEGO Group є зменшення впливу на навколишнє середовище, що досягається через інвестиції в сталі інновації. Компанія активно працює над створенням виробів з більш сталих матеріалів, зокрема, прагне до 2030 року виготовляти всі свої продукти з відновлюваних або перероблених матеріалів. LEGO відкрито ділиться прогресом у досягненні цих цілей, що підтверджує її зобов'язання перед суспільством і довкіллям (рис. 3.4).

Management's Review	Consolidated Financial Statements	Parent Company Financial Statements	Management Statement and Auditor's Report
Letter from the CEO 04	Statement of Profit or Loss 19	Statement of Profit or Loss 48	Management Statement 58
Performance Highlights 05	Statement of Comprehensive Income 19	Statement of Financial Position 49	Independent Auditor's Report 59
Strategic Overview 06	Statement of Financial Position 20	Statement of Changes in Equity 50	
Board of Directors and Management 13	Statement of Changes in Equity 21	Notes 51	
Financial Review 14	Statement of Cash Flow 22		
Financial Highlights 17	Notes 23		

Рисунок 3.4 – Прозорість звітності компанії LEGO Group [35]

LEGO Group також відома своєю активною участю у соціальних програмах та ініціативах, спрямованих на підтримку освіти, творчості та інновацій серед дітей по всьому світу. Компанія заснувала LEGO Foundation, яка підтримує проекти та дослідження, спрямовані на розвиток навчання через гру. Відкритість щодо таких ініціатив демонструє зобов'язання LEGO до відповідального бізнесу та позитивного впливу на суспільство.

Прозорість у діяльності LEGO Group не лише зміцнює її репутацію та довіру з боку споживачів та партнерів, але й слугує важливим прикладом для інших компаній у глобальній бізнес-спільноті. Відкритість щодо фінансових показників, сталих інновацій та соціальної відповідальності підтверджує, що успіх може бути досягнутий не лише через досягнення високих продажів, але й через забезпечення позитивного впливу на суспільство та довкілля.

Ці компанії демонструють, що прозорість у корпоративних фінансах не тільки сприяє створенню довіри та залученню інвестицій, але й стимулює відповідальний бізнес, підтримує сталий розвиток та забезпечує конкурентні переваги на глобальному ринку.

Разом із перевагами що надає прозорість, існують численні приклади реальних компаній, які стикалися з викликами, пов'язаними з прозорістю своїх корпоративних фінансів, і успішно їх долали. Ось декілька прикладів:

1. Starbucks. Після звинувачень у ухиленні від сплати податків у Великобританії у 2012 році, Starbucks зіткнулася з гострою критикою з боку громадськості та уряду. Відповіддю компанії стало зобов'язання заплатити більше податків, ніж це вимагалось законодавством, а також зміна її фіскальної політики з метою забезпечення більшої прозорості. Starbucks також активізувала комунікацію зі споживачами та урядовими інституціями для відновлення довіри.

2. Apple Inc. Apple довгий час критикували за непрозорість фінансових операцій та умов праці на фабриках постачальників. В останні роки компанія зробила значні кроки до підвищення прозорості, оприлюднивши детальні звіти про своїх постачальників, умови праці на їхніх підприємствах, а також про екологічні ініціативи. Ці зусилля допомогли Apple покращити свою репутацію та зміцнити відносини з клієнтами.

3. Volkswagen AG. Після скандалу з маніпулюванням даними про викиди вихлопних газів у 2015 році, Volkswagen зіткнувся з серйозними викликами у сфері корпоративної прозорості. Відповіддю компанії стала масштабна програма реформ, що включала зміну керівництва, введення нових стандартів корпоративної етики та звітності. Компанія також інвестувала значні кошти в розробку електромобілів та інших екологічних проєктів, що допомогло покращити її імідж та відновити довіру споживачів.

Ці приклади демонструють, що, незважаючи на складнощі, компанії можуть успішно долати виклики, пов'язані з прозорістю своїх корпоративних фінансів. Важливими елементами успіху є готовність до змін, відкритий діалог із зацікавленими сторонами та впровадження ефективних механізмів внутрішнього контролю.

ВИСНОВКИ

У контексті корпоративного управління приділяється особлива увага забезпеченню прозорості діяльності компаній та ефективному розповсюдженню корпоративної інформації серед зацікавлених осіб. Високі стандарти достовірності та актуальності інформації, що надається, стають ключовими вимогами, оскільки це безпосередньо впливає на прийняття рішень стейкхолдерами. Фінансова звітність виступає як основний інструмент інформування стейкхолдерів, надаючи їм можливість оцінювати фінансове становище та перспективи розвитку компанії. Для забезпечення надійності та об'єктивності наданої інформації використовуються процедури зовнішнього та внутрішнього аудиту, які дозволяють ідентифікувати та виправити можливі недоліки у фінансовій звітності та управлінських процесах.

Розвиток національної моделі корпоративного управління, яка включає застосування передових практик прозорості та відкритості, стає важливим елементом забезпечення відповідності до міжнародних стандартів та норм. Це не тільки підвищує привабливість компаній для інвесторів та партнерів, але й сприяє інтеграції національної економіки у світовий економічний простір. Таким чином, впровадження та дотримання принципів прозорості в корпоративному управлінні не лише відображає відданість цивілізованим стандартам підприємництва, але й відкриває нові можливості для розвитку та зростання на міжнародному рівні.

Транспарентність корпоративних фінансів стає не тільки етичною нормою, але й стратегічною необхідністю для підприємств, що прагнуть залучити інвестиції та оптимізувати вартість капіталу. Відкритість і доступність інформації про діяльність компанії забезпечують міцну основу для побудови довіри з боку інвесторів та кредиторів, сприяючи зростанню інвестиційної привабливості та покращенню кредитного рейтингу. У результаті, підприємства, що демонструють прозорість, досягають більшої фінансової стабільності та успіху на ринку.

Хоча виклики транспарентності можуть здатися складними, вони також пропонують компаніям шанс значно покращити свої бізнес-моделі, підвищити довіру зацікавлених сторін та сприяти сталому розвитку. Компанії, які ефективно впорядуються з цими завданнями, зможуть не лише вижити, але й процвітати у світі постійних змін та високої конкуренції.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ляхович О. О., Скаковська С. С., Кречко М. Ю. Сутнісна характеристика прозорості діяльності підприємства: переваги та недоліки. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка»*. 2022. №25(53). С. 31–38. DOI: 10.25264/2311-5149-2022-25(53)-31-38.
2. Школьник І., Дзюба В. Прозорість фінансової діяльності корпоративних підприємств. *Економіка та суспільство*. 2023 №55. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-55-36>.
3. Білоцька І. А. Прозорість корпоративного сектору як передумова результативності бізнесу в Україні. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. № 5-6. С. 54–58. DOI: [10.32702/2306-6814.2020.5-6.54](https://doi.org/10.32702/2306-6814.2020.5-6.54).
4. Богуцька Л. Реалізація принципів прозорості суб'єктів господарювання. *Вісник Тернопільського національного економічного університету*. 2017. № 4. С. 149–158.
5. Ляхович О. О., Оплачко І. О. Економічна безпека та прозорість підприємств в умовах цифровізації. *Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. Економічні науки*. 2021. Вип. 2. С. 100–111. <https://doi.org/10.31713/ve2202110>.
6. Рубанов П. М. Сутність та значення прозорості для діяльності фінансових посередників в сучасних умовах. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Економічні науки*. 2014. №9(7). С. 189–193. URL: http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_09/368.pdf.
7. Salvi A., Petruzzella F., Raimo N., Vitolla F. Transparency in the digitalization choices and the cost of equity capital. *Qualitative research in Financial Markets*. 2023. Vol. 15 (4). P. 630–646.
8. Suddaby R., Panwar R. On the Complexity of Managing Transparency. *California Management Review*. 2022. Vol. 65 (1). P. 5–18.
9. Про акціонерні товариства. Закон України від 27 липня 2022 року № 2465-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2465-20#n169>.

10. Про ринки капіталу та організовані товарні ринки. Закон України від 23 лютого 2006 року № 3480-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15#Text>.

11. Положення про розкриття інформації емітентами цінних паперів, а також особами, які надають забезпечення за такими цінними паперами. Затверджено Рішенням Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку 06 червня 2023 року № 608. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1307-23#Text>.

12. Про затвердження Принципів корпоративного управління. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку. Рішення від 22.07.2014. № 955. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vr955863-14#Text>.

13. Візіренко, С., Незнамова, А. Транспарентність фінансової звітності як запорука інформаційного забезпечення стейкхолдерів. *Сталий розвиток економіки*. 2019. №4 (45). С. 136-141. URL: <https://economdevelopment.in.ua/index.php/journal/article/view/99>

14. Потриваєва Н. В., Кореновська Т. О. Транспарентність як забезпечення повноти висвітлення інформації у фінансовій звітності. Глобальні та національні проблеми економіки. Електронне наукове фахове видання. 2015. Вип. 8. С. 1169-1171. URL: <http://global-national.in.ua/archive/8-2015/245.pdf>.

15. Макарович В. К., Вигівська І. М. Транспарентність фінансової звітності в умовах застосування МСФЗ. *Науковий вісник Ужгородського університету : серія: Економіка*. 2016. Вип. 2 (48). С. 326–330.

16. Чижевська Л. В., Корецька Ю. І, Паламарчук А. С. Транспарентність фінансової звітності, складеної за МСФЗ, як інструмент антикорупційної діяльності в Україні. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. 2019. Вип. 1 (42). С.110-115. DOI: [http://dx.doi.org/10.26642/pbo-2019-1\(42\)-110-115](http://dx.doi.org/10.26642/pbo-2019-1(42)-110-115).

17. Костирко Р. О., Замай О. О. Вартісно-орієнтована звітність як інструмент транспарентності фінансового та управлінського обліку. *Економіка та держава*. 2022. № 5. С. 50–55. DOI: [10.32702/2306-6806.2022.5.50](https://doi.org/10.32702/2306-6806.2022.5.50).

18. Про компанію. URL: <https://www.kernel.ua/ua/about/>

19. Інвесторам. URL: <https://www.kernel.ua/investor-relations/>
20. Про компанію. URL: <https://mhp.com.ua/uk/pro-kompaniiu>.
21. Financial Reports. URL: <https://mhp.com.ua/en/mhp-se/financial-reports>.
22. МНР KYC/CDD Procedure. URL: <https://mhp.com.ua/uk/Corporate-Ethics-and-Compliance-ua/mhp-kyc-cdd-procedure>.
23. Кодекс етичної поведінки. URL: <https://api.next.mhp.com.ua/images/512bd/51d31/f494b1c2ee74ca.pdf>
24. Процедури та політики МХП щодо співпраці з громадами. URL: <https://mhp.com.ua/uk/protsedury-ta-polityky-mkhp-shchodo-spivpratsi-z-gromadamy>.
25. Корпоративне управління. URL: <https://astartaholding.com/korporatyvne-upravlinnya/>
26. Investor Relations. URL: <https://astartaholding.com/investor-relations/>
27. Сталий розвиток. URL: <https://astartaholding.com/stalyj-rozvytok/>
28. Про компанію. URL: <https://farmak.ua/about/>.
29. Принципи сталого розвитку «Фармак». URL: <https://farmak.ua/sustainability/>.
30. Про компанію. URL: <https://www.centrenergo.com/about/>
31. Інформація для акціонерів та стейкхолдерів. URL: <https://www.centrenergo.com/about/>
32. Welcome to Salesforce. Investor Relations. URL: <https://investor.salesforce.com/overview/default.aspx>.
33. Sustainability Reporting Centre. URL: <https://www.unilever.com/planet-and-society/sustainability-reporting-centre/>.
34. Відносини з інвесторами. URL: <https://www.sap.com/investors/en.html>.
35. Reports. URL: <https://www.lego.com/en-us/aboutus/lego-group/policies-and-reporting/reports#section-3>.